

III - BESTE ADMINISTRAZIO PUBLIKOAK

HERRI KONTUEN EUSKAL EPAITEGIA

Erabakia, Herri Kontuen Euskal Epaitegiaren Osoko Bilkurak 2023ko azaroaren 30eko bilkuran hartua Batzar Nagusietarako hauteskundean 2023ko maiatzaren 28a, hauteskunde kontabilitatearen txostena, behin betiko onesten duena

Herri Kontuen Euskal Epaitegiaren Osoko Bilkurak 2023ko azaroaren 30eko egindako bilkuran:

ERABAKI DU

Batzar Nagusietarako hauteskundean 2023ko maiatzaren 28a, Hauteskunde kontabilitatearen txostena behin betiko onestea; txostena erabaki honen eranskin modura jaso da.

HKEEren 1/1988 Legearen 13.2 artikulua aurreikusitakoa betez, txostenaren ondorioak dagozkion aldizkari ofizialetan argitaratzeko xedatzea.

Vitoria-Gasteiz, 2023ko azaroaren 30a

HKEEren presidentea

ANA HELGUERA LÍBANO

HKEEren idazkari nagusia

JULIO ARTETXE BARKIN

ERANSKINA

**Batzar Nagusietarako hauteskundean 2023ko maiatzaren 28a,
HauteSkunde kontabilitatearen txostena**

Laburdurak.

AFA: Arabako Foru Aldundia.

APEKP: Alderdi Politikoei Egokitutako Kontabilitate Plana eta martxoaren 30eko 3/2015 Lege Organikoari, alderdi politikoen ekonomia eta finantza jardueraren kontrolari buruzkoa, Kontuen Epaitegiaren Osoko Bilkurak 2018ko abenduaren 28an onartutakoa.

APFLO: 8/2007 Lege Organikoa, uztailaren 4koa, alderdi politikoen finantzaketari buruzkoa.

BEZ: Balio Erantsiaren gaineko Zerga.

BFA: Bizkaiko Foru Aldundia.

BNHL: Martxoaren 27ko 1/1987 Legea, Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietako hauteskundeei buruzkoa.

BOE: Boletín Oficial del Estado.

Elkarrekin Podemos: Podemos-Ahal dugu/Ezker Anitza-Izquierda Unida/EQUO berdeak.

GFA: Gipuzkoako Foru Aldundia.

HAOLO: 5/1985 Lege Organikoa, ekainaren 19koa, Hauteskunderen Araubide Orokorrari buruzkoa.

HKEE: Herri Kontuen Euskal Epaitegia.

KtuE: Kontuen Epaitegia.

KtuE instrukzioa: Kontuen Epaitegiaren instrukzioa, 2023ko maiatzaren 28ko toki-hauteskunderen eta hauteskunde autonomikoen kontabilitateak fiskalizatzeari buruzkoa.

LH: Lurralde Historikoa.

I. Sarrera

Herri Kontuen Euskal Epaitegiak Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako 2023ko maiatzaren 28an egindako azken hauteskundeetan jarlekua eskuratu zuten talde politikoen sarrera eta gastuen kontabilitatea aztertu du.

Fiskalizazioak honako alderdi hauek egiaztatzea izan du helburu:

1. Kontabilitatea aurreikusitako epean aurkeztu da eta kontabilitate planeko printzipio nagusiak betetzen ditu (HAOLOren 133.1 eta 121.2 artikulua).

2. Alderdi politikoei justifikatutako kobrantza eta ordainketa guztiak Hauteskunde Batzordeari jakinarazitako kontu korronteen bitartez egin dira jasotako zehaztapenen arabera (HAOLOren 124 eta 125.1 artikulua).

3. Pertsona fisikoen ekarpenak egoki identifikatuta daude (HAOLOren 126. artikulua) eta dagozkion mugak betetzen dituzte (HAOLOren 129. artikulua).

4. Hauteskunde-kontu korronteetara ondoko erakunde hauetatik funtsak ekartzeko debekua errespetatu da: zeinahi administrazio edo erakunde publikotatik; erakunde autonomo edo estatuz besteko entitateetatik; jabetza Estatuak, autonomia erkidegoek, probintziek edo udalek duten sektore publikoko enpresetatik; ekonomia mistoa duten enpresetatik; baita, indarreko kontratu bitartez, administrazio publikoren batentzat zerbitzu eman edo hornidura edo lanak egiten dituzten enpresetatik (HAOLOren 128.1 artikulua).

5. Foru aldundiek alderdi politikoei emandako aurrerakinen zenbatekoak gehiengo mugak betetzen ditu (HAOLOren 127 bis artikulua).

6. Egindako gastuak arautegiak zehaztutako kontzepturen bati dagozkio, hauteskundeak deitu eta hautetsien izendapena gauzatu bitarteko aldiaren egin dira, euskarrituak daude, eta kontularitza, merkataritza eta fiskalaritzako printzipio eta arauak agintzen dituzten gutxieneko betekizunak gordetzen dituzte (HAOLOren 130. artikulua).

7. Gastu guztiak bozketa egin eta ondorengo 90 egunetan ordaindu dituzte (HAOLOren 125.3 artikulua).

8. Gastuen gehieneko mugak gorde dira (HAOLOren 131.1 eta 58. artikulua).

Hauteskunde prozesu honi ezargarria zaion legedia honako hau da:

— Martxoaren 27ko 1/1987 Legea, Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietako hauteskunderen buruzkoa (BNHL).

— 5/1985 Lege Organikoa, ekainaren 19koa, Hauteskunderen Araubide Orokorrari buruzkoa (HAOLO).

— 8/2007 Lege Organikoa, uztailaren 4koa, alderdi politikoen finantzaketari buruzkoa (APFLO).

— Arabako Diputatu Nagusiaren 76/2023 Foru Dekretua, apirilaren 3koa, Arabako Batzar Nagusietarako hauteskundeak deitzen dituenak.

- Bizkaiko Diputatu Nagusiaren 59/2023 Foru Dekretua, apirilaren 3koa, Bizkaiko Batzar Nagusietarako hauteskundeak deitzen dituen.
- 2/2023 Foru Dekretua, apirilaren 3koa, Gipuzkoako Batzar Nagusietarako hauteskundeak deitzen dituen.
- Ekonomia eta Ogasun Ministerioaren 329/2023 Agindua, apirilaren 4koa, 2023ko maiatzaren 28ko udal hauteskundeetarako hauteskunde-jarduerak eragindako gastuetarako dirulaguntzen zenbatekoak finkatzen dituen.
- Agindua, 2020ko maiatzaren 20koa, Ogasun eta Ekonomiako sailburuarena, Eusko Legebiltzarrerako hauteskunderi buruzko ekainaren 15eko 5/1990 Legean jasotako zenbatekoak eguneratzei buruzkoa.
- 11/2023 Foru Dekretua, apirilaren 4ko Diputatuen Kontseiluarena, Arabako Batzar Nagusietarako azken hauteskundeetan ordezkariak eskuratu zuten eta 2023ko Batzar Nagusietarako hurrengo hauteskundeetara aurkeztuko diren alderdi politiko, federazio, koalizio edo hauteskunde-taldeei hauteskunde gastuetarako aurrerakinak ematen dizkiena.
- 39/2023 Foru Dekretua, abuztuaren 1eko Diputatuen Kontseiluarena, hauteskunde gastuengatiko dirulaguntza eta aurrerakinen erregimena onartzen duena, 2023an Arabako Batzar Nagusietarako hauteskundeetan eskuratutako emaitzen arabera.
- Bizkaiko Foru Aldundiaren martxoaren 28ko 32/2023 Foru Dekretua, hauteskunde-gastuetarako dirulaguntzen emakida arautzen duena, 2023ko maiatzaren 28ko Bizkaiko Batzar Nagusietarako hauteskundeetara aurkeztuko diren alderdi politiko, federazio, koalizio edo hauteskunde-taldeei dagokiena.
- Gipuzkoako Foru Aldundiaren apirilaren 19ko 753/2023 Foru Agindua, 2023ko Gipuzkoako Batzar Nagusietarako hauteskundeetan lehiatu diren alderdi politiko, federazio edo koalizioei dirulaguntzak emateari buruzkoa.

Hona hemen 2023ko maiatzaren 28ko Lurralde Historikoen Batzar Nagusietarako hauteskundeetan kandidaturak aurkeztu eta ordezkariak eskuratu duten alderdi politikoak:

ALDERDI POLITIKOA	SIGLAK
Euzko Alderdi Jeltzalea	EAJ-PNV
Euskal Herria Bildu	EH Bildu
Euskadiko Alderdi Sozialista-Euskadiko Ezkerra (PSOE)	PSE-EE(PSOE)
Elkarrekin Podemos-Ezker Anitza-Izquierda Unida-EQUO berdeak	
Alderdi Popularra	PP
Vox	VOX

II. Ondorioak

1. Udal-hauteskunderen eta alderdi politikoaren kontabilitatearen fiskalizazioa egitea ez dagokio Herri Kontuen Euskal Epaitegiari, Kontuen Epaitegiari baizik; hori dela eta, Batzar Nagusietarako hauteskunde hauei dagozkien gastuak alderdien kontabilitatean barne hartu izana ez du HKEEK egiaztatu, eta horrek gastuaren legezko mugak gainditzea eragin dezake.

2. HKEEK ez du aztertu aurkeztutako kontabilitateez beste edota hauteskunde batzorde probintzialei jakinarazitako hauteskunde-kontu korronteez beste erregistratutako balizko ordainketarik eta kobrantzarik dagoen.

3. 2023ko azaroaren 15ean aurkeztutako alegazioetan, EH Bilduk dio 2023ko irailean aurkeztutako hauteskunde kontabilitateak, guztira 132.836,64 euro, Batzar Nagusietarako hauteskunderi ez dagozkien gastuak jasotzen dituela, eta batez ere udal eta Nafarroako Parlamenturako hauteskunderi dagozkiela.

Gastu horien fakturretan berariaz adierazten da Batzar Nagusietarako hauteskundeei dagozkiela, eta Probintziako Hauteskunde Batzordeei jakinarazitako hauteskunde-kontu korronteen bidez ordaindu direla. Gainera, 10.000 euroren gainetiko hauteskunde-gastuak fakturatu dituzten enpresek (132.836,64 euroetatik 110.756,28 euro), HAOLoren 133.5 artikulua betez, HKEEri bidalitako baieztapenean adierazi dute Batzar Nagusietarako hauteskundeei dagozkiela. Alegazioetan aurkeztutako justifikazio-dokumentazioak ezin du egiaztatu gastu horiek Batzar Nagusietarako hauteskundeei ez dagozkienik.

Alegazioek hauteskunde-gastu guztien ehuneko 15i eragiten diote, eta agerian uzten dute EH Bilduk ezarritako barne-kontrolerako sistemak ez duela bermatzen kontabilitateko informazioaren fidagarritasuna eta osotasuna. Honenbestez, ezin eskuratu izan dugu auditoretzako ebidentziarik, EH Bilduk 2023ko irailean aurkeztutako hauteskunde-kontabilitatea indarreko kontabilitate-planeari jasotako printzipio orokorrekin bat ote datorren adierazteko oinarri nahikoa eta egokia ematen duenik, HAOLoren 121. artikulua ezartzen duen moduan.

4. EH Bilduk 2023ko irailean aurkeztutako hauteskunde-kontabilitatean erregistratutako hauteskunde-gastuek eta prentsa eta irratiko gastuek bete egiten dituzte hauteskunde-gastutzat jotzeko ezarritako baldintzak (ikus VI.2) gastu horiek 877.044,93 eta 160.012,06 euro dira, hurrenez hurren. Zenbateko horiek gastuen guztizko mugak eta prentsa eta irratia mugak gainditzen dituzte (ikus V.2) 693.802,47 eta 138.760,50 euro, hurrenez hurren.

Aurreko 1etik 3ra bitarteko paragrafoetan azaldutako auzien eta 4. paragrafoan adierazitakoaren balizko eraginagatik izan ezik, 2023ko maiatzaren 28ko Batzar Nagusietarako hauteskundeetara aurkeztutako alderdi politiko guztiek zuzentasunez bete dute hauteskunde-gastuen eta -finantzaketaren arloan indarrean dagoen legeria, eta HKEEk fiskalizatzeko hauteskunde-kontabilitatearen legeak ezarritako epearen barruan aurkeztu dute.

III. Dirulaguntza proposamena

Hauteskunde-gastuen dirulaguntza lurralde historiko bakoitzaren aurrekontuen kargura egiten da, Batzar Nagusietako Hauteskunde Legearen 11. artikuluari jarraiki. Dirulaguntza ez da inola ere justifikatutako gastuak baino handiagoa izango, eta horiek ere ezingo dute gastuen gehieneko muga gainditu. Horren arabera, hauteskunde kontabilitatea aurkeztu den datan dirulaguntzen hauteskunde aurreko aurrerapena soilik jaso dela aintzat hartuta, alderdi politiko, federazio eta koalizio bakoitzak jasotzeko duen dirulaguntza honako hau da:

ARABAKO LH					Euroak
HAUTAGAITZA	GEHIENEO DIRULAGUNTZA	HAUTESKUNDE-GASTU SUBENTZIZONAG.	DIRULAGUNTZA EZARGARRIA	HAUTES.AURREKO AURRERAKINA	ZOR SALDOA
EAJ-PNV	188.408,58	128.526,90	128.526,90	33.883,01	94.643,89
EH BILDU	176.552,42	172.307,56	172.307,56	40.535,91	131.771,65
PSE-EE (PSOE)	113.143,86	184.646,91	113.143,86	36.730,96	76.412,90
ELKARREKIN PODEMOS	37.916,94	61.526,06	37.916,94	14.927,41	22.989,53
PP	113.605,02	203.718,85	113.605,02	29.453,55	84.151,47
VOX	13.607,38	—	—	—	—
GUZTIRA	643.234,20	750.726,28	565.500,28	155.530,84	409.969,44

BIZKAIKO LH					Euroak
HAUTAGAITZA	GEHIENEO DIRULAGUNTZA	HAUTESKUNDE-GASTU SUBENTZIZONAG.	DIRULAGUNTZA EZARGARRIA	HAUTES.AURREKO AURRERAKINA	ZOR SALDOA
EAJ-PNV	367.503,26	339.722,35	339.722,35	98.357,32	241.365,03
EH BILDU	239.432,10	224.263,58	224.263,58	49.905,10	174.358,48
PSE-EE (PSOE)	135.120,32	257.830,22	135.120,32	41.511,05	93.609,27
ELKARREKIN PODEMOS	34.958,90	163.848,34	34.958,90	29.382,23	5.576,67
PP	50.392,02	56.324,36	50.392,02	10.694,47	39.697,55
GUZTIRA	827.406,60	1.041.988,85	784.457,17	229.850,17	554.607,00

GIPUZKOAKO LH					Euroak
HAUTAGAITZA	GEHIENEO DIRULAGUNTZA	HAUTESKUNDE-GASTU SUBENTZIZONAG.	DIRULAGUNTZA EZARGARRIA	HAUTES.AURREKO AURRERAKINA	ZOR SALDOA
EAJ-PNV	246.936,32	211.640,54	211.640,54	70.601,69	141.038,85
EH BILDU	310.990,18	297.231,33	297.231,33	73.412,68	223.818,65
PSE-EE (PSOE)	106.090,54	215.557,94	106.090,54	39.077,59	67.012,95
ELKARREKIN PODEMOS	29.913,14	118.980,88	29.913,14	17.406,82	12.506,32
PP	42.934,08	43.066,52	42.934,08	4.775,86	38.158,22
GUZTIRA	736.864,26	886.477,21	687.809,63	205.274,64	482.534,99

Gehieneko dirulaguntzaren kalkulua V.1 atalean dago zehaztua; hauteskunde-gastu subentzio-nagarriak, VI. atalean, eta jasotako aurrerakinak txosten honetako V.3 atalean.

IV. Gomendioak

1. BNHLk artikulua bakar bat dauka hauteskunde-gastuen finantzaketa publikoari dagokionez, eta horrek soil-soilik ordezkaritza eskuratu duten alderdi politikoek jaso behar duten dirulaguntza zehazten du.

Behar besteko erregulaziorik ez dagoenez, HAOLOr a jo behar da ordezeko arau gisa, hauteskunde hauek udal-hauteskundeekin parekatuz, Hauteskunde batzorde Nagusiak emandako interpre-tazioaren arabera.

Ondorioz, BNHL osatu egin beharko litzateke, honako alderdi hauek barne hartuta:

- Berariaz agintzea Herri Kontuen Euskal Epaitegiari Hauteskundeetan esku hartu duten alderdi politikoek hauteskunde-kontabilitateen fiskalizazioa egiteko.
- Alderdi politiko parte hartzaileek egin ditzaketen hauteskunde-gastuei ezargarriak zaizkien mugak.
- Udal hauteskundeetako eta Batzar Nagusietako gastu komunak gastuak banatzeko meka-nismoak, beti batera gauzatzen diren prozesuak baitira.
- Kontuak lurralde historikoen arabera bereizita aurkezteko baldintzak eta, hala badagokio, gastu komunak egozteko irizpideak.

2. Alderdi politikoek aurkeztutako fakturek argi eta garbi jaso behar dituzte:

- Gastua noiz egin den eta zer kontzepturengatik egin den. Zerbitzua emateko edo mate-rialak hornitzeko data bestelakoa bada, fakturan data hori adierazi behar da.
- Hauteskunde-prozesu bat baino gehiago egonez gero, zein hauteskunde-prozesuri dago-kion xehekatu, eta eragindako lurralde historikoa(k).

3. Alderdi politikoek hornitzaileei gogorarazi behar die hauteskunde-gastuengatik 10.000 eurotik gora fakturatu badute, araudiak ezarritako epean HKEEri jakinarazteko betebeharra dutela.

4. Alderdi politiko batek hauteskunde-gastuengatik ordainketak egin ditu bozketa egin eta hurrengo laurogeita hamar egunak igaro ostean (ikus VI.2).

V. Diru-laguntzak eta gastuen mugak

V.1. Hauteskundeen emaitzak eta gehieneko dirulaguntza.

Hona hemen eskualdeko hauteskunde batzordeek batzarkideak izendatzeko egindako akten arabera, alderdi politiko bakoitzak eskuratu dituen emaitzak lurralde historikoen arabera bereizita:

HAUTAGAITZA	ARABAKO LH		BIZKAIKO LH		GIPUZKOAKO LH	
	BOTOAK	BATZARKIDEAK	BOTOAK	BATZARKIDEAK	BOTOAK	BATZARKIDEAK
EAJ-PNV	38.467	15	204.557	23	105.460	17
EH BILDU	37.207	14	132.955	15	120.599	22
PSE-EE (PSOE)	27.506	9	84.656	8	51.593	7
ELKARREKIN PODEMOS	10.349	3	38.756	2	21.283	2
PP	25.223	9	43.893	3	20.582	3
VOX	4.503	1	10.636	—	—	—
BESTE BATZUK	2.817	—	6.935	—	3.636	—
GUZTIRA	146.072	51	522.388	51	323.153	51

Boto hauetatik dirulaguntza jasotzeko eskubidea soilik ematen dute gutxienez ordezkari bat eskuratu duten barrutietako botoek. Arau honi jarraikiz, Batzar Nagusietan ordezkariak eskuratu dituzten alderdi politikoei dagozkien ondoko boto hauek ez dira gogoan hartu ezargarriak diren gehieneko dirulaguntzen kalkuluan:

HAUTAGAITZA	ARABAKO LH	BIZKAIKO LH	GIPUZKOAKO LH
PSE-EE (PSOE)	4.243	—	—
ELKARREKIN PODEMOS	2.220	15.409	7.280
PP	1.106	12.662	3.162

Batzar Nagusietako Hauteskundeei buruzko Legearen 11. artikulua aintzat hartuta, alderdi politiko bakoitzak eskura dezakeen gehieneko dirulaguntza boto bakoitzeko 0,54 euro da eta Eusko Legebiltzarrerako azken hauteskundeetan eskuratutako eserleku bakoitzerako finkatutako zenbatekoaren ehuneko 40; dirulaguntza hori batzarkide bakoitzeko 27.939,41 euro da, Ogasun eta Finantzen Sailburuaren 2020ko maiatzaren 20ko Aginduaren arabera, Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko ekainaren 15eko 5/1990 Legean jasotako kopuruak gaurkotzeari buruzkoa.

Euroak

ALDERDI POLITIKOA	ARABAKO LH	BIZKAIKO LH	GIPUZKOAKO LH
EAJ-PNV	188.408,58	367.503,26	246.936,32
EH BILDU	176.552,42	239.432,10	310.990,18
PSE-EE (PSOE)	113.143,86	135.120,32	106.090,54
ELKARREKIN PODEMOS	37.916,94	34.958,90	29.913,14
PP	113.605,02	50.392,02	42.934,08
VOX	13.607,38	—	—
GUZTIRA	643.234,20	827.406,60	736.864,26

V.2. Gastuen gehieneko muga.

Batzar Nagusietako Hauteskundeen Legeak ez du mugarik ezartzen hautagaitzak aurkeztu dituzten alderdi politikoek hauteskundeetan egin ditzaketen gastuei dagokienez.

Alabaina, HAOLok 131. artikulua ezartzen du hauteskunde guztietan muga bat dagoela, eta muga bateratu bat bi hauteskunde edo gehiago batera egokituz gero.

131.1 artikulua ezartzen duen mugari dagokionez, Hauteskunde Batzorde Nagusiaren 2007ko urriaren 25eko erabakiak agintzen du hauteskunde-gastuen muga bakarra eta bateratua dela hiru lurraldeetarako, hauteskunde-prozesuak duen batasun izaeraren ondorioz.

131.2 artikuluaen baterako mugari dagokionez, Hauteskunde Batzorde Nagusiaren 2019ko otsailaren 18ko Jarraibideak agintzen du muga hau ez zaiela ezargarria lurralde historikoetako Batzar Nagusietako hauteskundeei, modu bereizian arautuak baitaude eta organo ezberdinek fiskalizatzen baitituzte.

Aurrekoaren ondorioz eta HAOLoren 193.2 artikuluan agindutakoari jarraikiz, alderdi politikoek egin dezaketen gastua, 2023ko maiatzaren 28ko toki-hauteskundeetarako hauteskunde-jarduerak eragindako gastuetarako dirulaguntzen zenbatekoak finkatzen dituen Ogasun Ministerioaren apirilaren 4ko 329/2023 Aginduak eguneratutako zenbatekoen arabera, 0,11 eurokoa izango da biztanle bakoitzeko, gehi 150.301,11 euroren kopuru finko bat lurralde historikoko barrutietatik erdietan baino gehiagotan aurkeztuz gero; horretarako, onartutako azken errolda hartuko da kontuan, 2022ko urtarilaren 1ekoa, alegia. Horrez gain, alderdi politikoek gehieneko muga horren ehuneko 20 baizik ez dezakete gastatu prentsa-irratietako publizitatean (58. artikulua).

Hauteskunde hauei aplikagarriak zaizkien mugak honako hauek dira: 693.802,47 euro guztizko gastuetarako, eta 138.760,50 euro prentsa-irratietarako.

Hona hemen alderdi politiko bakoitzak egindako hauteskunde-gastuak guztira:

Euroak

ALDERDI POLITIKOA	GUZTIZKO GAST. MUGA	HAUTES. GAST. GUZTIRA	SOBERAK/DEFIZITA	PRENTSA-IRRATI-ETARAKO MUGA	PRENTSA-IRRAT. GASTUA GUZTIRA	SOBERAK/DEFIZITA
EAJ-PNV	693.802,47	679.889,79	(13.912,68)	138.760,50	112.015,98	(26.744,52)
EH BILDU	693.802,47	877.044,93	183.242,46	138.760,50	160.012,06	21.251,56
PSE-EE (PSOE)	693.802,47	658.035,07	(35.767,40)	138.760,50	124.441,06	(14.319,44)
ELKARREKIN PODEMOS	693.802,47	344.355,28	(349.447,19)	138.760,50	9.683,63	(129.076,87)
PP	693.802,47	303.109,73	(390.692,74)	138.760,50	90.058,22	(48.702,28)
VOX	693.802,47	—	—	138.760,50	—	—

EH Bilduk gastuen gehieneko muga eta prentsa-irratietako gastuetarako muga gainditu du.

V.3. Jasotako aurrerakinak.

Alderdi politikoek Batzar Nagusietarako aurreko hauteskundeetan jasotako dirulaguntzaren ehuneko 30eko aurrerakina eskatzeko eskubidea dute. Aurrerakin hori emateko aurretik eskaera egin behar da hauteskundeen deialdia egin osteko hogeita batgarren eta hogeita hirugarren egunen artean, hau da, 2023ko apirilaren 25 eta 27 bitartean.

Hauteskundeak egin ondoren hauteskundeen emaitzen arabera legokiekeen dirulaguntzaren ehuneko 90 arteko beste aurrerakin bat eska dezakete; horretarako, Herri Kontuen Euskal Epaitegiari hauteskunde-kontabilitatea aurkeztu beharko diote; baita guztira jasotako dirulaguntzaren ehuneko 10eko abala entregatu ere.

Alderdi politikoei emandako hauteskunde aurreko aurrerakinak aldundi bakoitzak emandako informazioaren arabera honako hauek izan dira:

AURRERAKINA

Euroak

ALDERDI POLITIKOA	AFA	BFA	GFA
EAJ-PNV	33.883,01	98.357,32	70.601,69
EH BILDU	40.535,91	49.905,10	73.412,68
PSE-EE (PSOE)	36.730,96	41.511,05	39.077,59
ELKARREKIN PODEMOS	14.927,41	29.382,23	17.406,82
PP	29.453,55	10.694,47	4.775,86
GUZTIRA	155.530,84	229.850,17	205.274,64

VI. Hauteskundeetako kontuak

Ondotik, epaitegi honek aztertu dituen alderdi politiko bakoitzari dagozkion kontuak aurkeztuko ditugu.

Txosten honetako tauletan baliabide modura barne hartu dira alderdi politikoetatik jasotako ekarpenak, APEKPren arabera hartzekodunetan erregistratu behar direnak; dirulaguntzek eragindako sarrerak, berriz, APEKPren arabera emaitzen kontuan kontabilizatu behar dira emandako zenbatekoarekin, kasu honetan lehenengo aurrerakinarekin.

Hauteskundeetakoak ez diren gastuak aparteko kontzeptuan jaso dira eta dagozkion kontuen ondotik zerrendatu.

HKEEk birsailkatu egin ditu mugak dituzten kontu-sailetakoak diren gastuak.

Epaitegi honetan kontuak aurkeztu dituzteneko datak, hau da, alderdi politiko, federazio edo hauteskunde-koalizio bakoitzaren kontabilitatean barne hartutako eragiketei dagozkienak, honako hauek dira:

ALDERDI, FEDERAZIO EDO KOALIZIO POLITIKOA	DATA
Euzko Alderdi Jeltzalea	2023/09/28
Euskal Herria Bildu -Araba	2023/09/21
Euskal Herria Bildu -Bizkaia	2023/09/21
Euskal Herria Bildu - Gipuzkoa	2023/09/22
Euskadiko Alderdi Sozialista – Euskadiko Ezkerra (PSOE) - Araba	2023/09/26
Euskadiko Alderdi Sozialista - Euskadiko Ezkerra (PSOE) - Bizkaia	2023/09/27
Euskadiko Alderdi Sozialista-Euskadiko Ezkerra (PSOE) - Gipuzkoa	2023/09/28
Elkarrekin Podemos - Araba	2023/09/29
Elkarrekin Podemos - Bizkaia	2023/09/29
Elkarrekin Podemos - Gipuzkoa	2023/09/29
Alderdi Popularra - Araba	2023/09/19
Alderdi Popularra - Bizkaia	2023/09/19
Alderdi Popularra - Gipuzkoa	2023/09/19
VOX	2023/10/05

VI.1. Eusko alderdi jeltzalea.

EAJ-PNV alderdiak hiru lurralde historikoetan aurkeztu du hautagaitza, hauteskunde-barruti guztietan.

Kontabilitatea modu bateratuan aurkezten da, eta ondoren lurralde historiko bakoitzari dagozkiona bereizten da.

Euroak

GASTUAK		BALIABIDEAK	
Errentamenduak	587,15	Dirulaguntzaren aurrerakina	202.842,02
Zerbitzu profesional independenteak	3.593,93	Alderdiaren ekarpena	490.000,00
Publizitatea prentsa-irratian	112.015,98		
Kanpoko publizitatea	109.846,05		
Bestelako propaganda eta publizitatea	166.117,38		
Beste zerbitzu batzuk	18.387,17		
Hauteskunde-bidalketengatiko gastuak	269.342,13		
HAUTESKUNDE-GASTUAK GUZTIRA	679.889,79	BALIABIDEAK GUZTIRA	692.842,02
Gastu ez-hauteskundeetakoak	1.300,75		
GASTUAK, GUZTIRA	681.190,54	BALIABIDEAK GUZTIRA	692.842,02
Diruzaintza	11.651,48		
GUZTIRA	692.842,02	GUZTIRA	692.842,02

«Zerbitzu profesional independenteengatik» 1.300,75 euro murriztu dira hauteskunde gastuetatik, udal hauteskundeetako gastua baita.

Alderdi politikoak lurralde historikoen arabera egin du gastu banaketa eta horretarako, lurralde bakoitzari zegozkion gastu propioak egotzi dizkio eta guztiei zegozkien datuak, berriz, kasu batzuetan hautesle kopuruaren arabera banatu ditu eta beste batzuetan, inguruabar soziopolitikoen ondorioz baliatutako komunikazio-estrategien arabera. Hauteskundeetako gastuen banaketa honakoa da:

Euroak	
LURRALDE HISTORIKOA	ZENBATEKOA
Araba	128.526,90
Bizkaia	339.722,35
Gipuzkoa	211.640,54
GUZTIRA	679.889,79

VI.2. Euskal Herria Bildu.

EH Bildu hiru lurralde historikoetan aurkeztu da, hauteskunde-barruti guztietan eta lurralde bakoitzeko kontabilitate bereizia aurkeztu du.

ARABAKO LH		Euroak	
GASTUAK		BALIABIDEAK	
Errentamenduak	65.806,89	Dirulaguntzaren aurrerakina	40.535,91
Publizitatea prentsa-irratian	47.201,63	Federazioaren ekarpena	171.200,00
Kanpoko publizitatea	11.737,00		
Bestelako propaganda eta publizitatea	75.994,70		
Beste zerbitzu batzuk	8.819,21		
HAUTESKUNDE-GASTUAK GUZTIRA	209.559,43	BALIABIDEAK GUZTIRA	211.735,91
Gastu ez-hauteskundeetakoak	1.978,95		
GASTUAK, GUZTIRA	211.538,38	BALIABIDEAK GUZTIRA	211.735,91
Diruzaintza	197,53		
GUZTIRA	211.735,91	GUZTIRA	211.735,91

«Bestelako propaganda eta publizitatea» kontutik 1.978,95 gastu murriztu dira hauteskunde gastuetatik, udal hauteskundeetako gastua baita.

BIZKAIKO LH		Euroak	
GASTUAK		BALIABIDEAK	
Errentamenduak	61.268,65	Dirulaguntzaren aurrerakina	49.905,10
Banku zerbitzuak eta antzekoak	10,00	Federazioaren ekarpena	295.000,00
Publizitatea prentsa-irratian	29.411,77		
Kanpoko publizitatea	1.524,60		
Bestelako propaganda eta publizitatea	238.238,93		
Beste zerbitzu batzuk	2.410,93		
HAUTESKUNDE-GASTUAK GUZTIRA	332.864,88	BALIABIDEAK GUZTIRA	344.905,10
Gastu ez-hauteskundeetakoak	11.192,50		
GASTUAK, GUZTIRA	344.057,38	BALIABIDEAK GUZTIRA	344.905,10
Diruzaintza	497,14		
Administrazio publikoetako zordunak	350,58		
GUZTIRA	344.905,10	GUZTIRA	344.905,10

Aholkularitza estrategikoari dagozkion «Beste zerbitzu batzuetatik» 11.192,50 euro deskontatu dira, KtuE instrukzioaren arabera HAOLoren 130. artikuluko kontzeptuetan sartzen ez direnak.

GIPUZKOAKO LH		Euroak	
GASTUAK		BALIABIDEAK	
Errentamenduak	71.238,61	Dirulaguntzaren aurrerakina	73.412,68
Publizitatea prentsa-irratian	83.398,66	Federazioaren ekarpena	280.000,00
Kanpoko publizitatea	3.079,45		
Bestelako propaganda eta publizitatea	150.835,82		
Beste zerbitzu batzuk	26.068,08		
HAUTESKUNDE-GASTUAK GUZTIRA	334.620,62	BALIABIDEAK GUZTIRA	353.412,68
Gastu ez-hauteskundeetakoak	15.826,80		
GASTUAK, GUZTIRA	350.447,42	BALIABIDEAK GUZTIRA	353.412,68
Diruzaintza	2.965,26		
GUZTIRA	353.412,68	GUZTIRA	353.412,68

Aholkularitza estrategikoari dagozkion «Beste zerbitzu batzuetatik» 15.826,80 euro deskontatu dira, KtuE instrukzioaren arabera HAOLoren 130. artikuluko kontzeptuetan sartzen ez direnak.

6.174,36 euroren ordainketak egin zaizkie hirugarrenei, HAOLoren 125.3 artikuluan ezarritako laurogeita hamar eguneko epea gaindituta.

EH Bilduk gastuen gehieneko muga gainditu duenez gero, hauteskunde-gastuak murriztu egin behar dira eta honako hauek izango dira hauteskunde-gastu subentzisionagarriak:

Euroak					
HAUTAGAITZA	GEHIENEO DIRULAGUNTZA	MUGA	HAUTESKUND. GASTUAK	GEHIEGIZKO GASTUA(*)	HAUTESKUNDE GASTU SUBENTZIONAGARRIA
ARABAKO LH	176.552,42		209.559,43	37.251,87	172.307,56
BIZKAIKO LH	239.432,10		332.864,88	108.601,30	224.263,58
GIPUZKOAKO LH	310.990,18		334.620,62	37.389,29	297.231,33
GUZTIRA	726.974,70	693.802,47	877.044,93	183.242,46	693.802,47

(*) Guzтира egindako gehiegizko gastuaren banaketa lurralde historiko bakoitzean eskuratutako botoen arabera gauzatu da

V.3. Euskadiko alderdi sozialista- Euskadiko ezkerra (PSOE).

PSE-EE(PSOE) alderdiak hiru lurralde historikoetan aurkeztu du hautagaitza, hauteskunde-barruti guztietan, eta lurralde bakoitzeko kontabilitate bereizia aurkeztu du.

ARABAKO LH		Euroak	
GASTUAK		BALIABIDEAK	
Langileria ez iraunkorraren gastuak	9.236,76	Dirulaguntzaren aurrerakina	36.730,96
Errentamenduak	3.290,72	Alderdiaren ekarpena	147.915,95
Publizitatea prentsa-irratian	35.496,56		
Kanpoko publizitatea	36.267,33		
Bestelako propaganda eta publizitatea	69.258,39		
Beste zerbitzu batzuk	31.097,15		
GASTUAK, GUZTIRA	184.646,91	BALIABIDEAK GUZTIRA	184.646,91

BIZKAIKO LH		Euroak	
GASTUAK		BALIABIDEAK	
Publizitatea prentsa-irratian	52.231,47	Dirulaguntzaren aurrerakina	41.511,05
Kanpoko publizitatea	52.351,17	Alderdiaren ekarpena	216.319,17
Bestelako propaganda eta publizitatea	141.469,33		
Beste zerbitzu batzuk	11.778,25		
GASTUAK, GUZTIRA	257.830,22	BALIABIDEAK GUZTIRA	257.830,22

GIPUZKOAKO LHEuroak

GASTUAK		BALIABIDEAK	
Errentamenduak	5.792,82	Dirulaguntzaren aurrerakina	39.077,59
Publizitatea prentsa-irratian	36.713,03	Alderdiaren ekarpena	176.480,35
Kanpoko publizitatea	12.100,00		
Bestelako propaganda eta publizitatea	69.468,49		
Beste zerbitzu batzuk	64.016,26		
Hauteskunde-bidalketengatiko gastuak	27.467,34		
GASTUAK, GUZTIRA	215.557,94	BALIABIDEAK GUZTIRA	215.577,94

VI.4. Elkarrekin Podemos Ezker Anitza/ IU Berdeak Equo- Alianza Verde.

Alderdi politiko hau hiru lurralde historikoetan aurkeztu da, hauteskunde-barruti guztietan eta lurralde bakoitzeko kontabilitate bereizia aurkeztu du.

ARABAKO LHEuroak

GASTUAK		BALIABIDEAK	
Errentamenduak	2.638,46	Dirulaguntzaren aurrerakina	14.927,41
Profesional independenteen zerbitzuak	15.315,36	Koalizioaren ekarpena	48.569,74
Aseguru primak	366,67		
Banku zerbitzuak eta antzekoak	17,94		
Publizitatea prentsa-irratian	1.624,62		
Kanpoko publizitatea	5.701,70		
Bestelako propaganda eta publizitatea	9.122,38		
Beste zerbitzu batzuk	5.148,66		
Hauteskunde-bidalketengatiko gastuak	21.590,27		
GASTUAK, GUZTIRA	61.526,06	BALIABIDEAK GUZTIRA	63.497,15
Diruzaintza	1.971,09		
GUZTIRA	63.497,15	GUZTIRA	63.497,15

BIZKAIKO LHEuroak

GASTUAK		BALIABIDEAK	
Langileria ez iraunkorraren gastuak	1.638,91	Dirulaguntzaren aurrerakina	29.382,23
Errentamenduak	4.516,82	Koalizioaren ekarpena	140.227,45
Profesional independenteen zerbitzuak	29.150,61		
Aseguru-primak	366,66		
Banku zerbitzuak eta antzekoak	61,07		
Publizitatea prentsa-irratian	4.165,63		
Kanpoko publizitatea	17.548,81		
Bestelako propaganda eta publizitatea	14.700,36		
Beste zerbitzu batzuk	12.250,46		
Hauteskunde-bidalketengatiko gastuak	79.449,01		
GASTUAK, GUZTIRA	163.848,34	BALIABIDEAK GUZTIRA	169.609,68
Diruzaintza	5.761,34		
GUZTIRA	169.609,68	GUZTIRA	169.609,68

GIPUZKOAKO LHEuroak

GASTUAK		BALIABIDEAK	
Langileria ez iraunkorraren gastuak	9.401,39	Dirulaguntzaren aurrerakina	17.406,82
Errentamenduak	9.248,18	Koalizioaren ekarpena	105.922,12
Profesional independenteen zerbitzuak	21.585,60		
Aseguru-primak	366,66		
Banku zerbitzuak eta antzekoak	19,50		
Publizitatea prentsa-irratian	3.893,38		
Kanpoko publizitatea	7.674,79		
Bestelako propaganda eta publizitatea	10.906,21		
Beste zerbitzu batzuk	6.658,32		
Hauteskunde-bidalketengatiko gastuak	49.226,85		
GASTUAK, GUZTIRA	118.980,88	BALIABIDEAK GUZTIRA	123.328,94
Diruzaintza	4.348,06		
GUZTIRA	123.328,94	GUZTIRA	123.328,94

VI.5. Alderdi Popularra.

PP alderdiak hiru lurralde historikoetan aurkeztu du hautagaitza, hauteskunde-barruti guztietan, eta lurralde bakoitzeko kontabilitate berezia aurkeztu du.

ARABAKO LHEuroak

GASTUAK		BALIABIDEAK	
Langileria ez iraunkorraren gastuak	8.440,47	Dirulaguntzaren aurrerakina	29.453,55
Errentamenduak	7.176,80	Alderdiaren ekarpena	174.265,30
Profesional independenteen zerbitzuak	6.368,23		
Banku zerbitzuak eta antzekoak	2,10		
Publizitatea prentsa-irratian	65.295,28		
Kanpoko publizitatea	19.650,40		
Bestelako propaganda eta publizitatea	19.754,97		
Beste zerbitzu batzuk	77.030,60		
GASTUAK, GUZTIRA	203.718,85	BALIABIDEAK GUZTIRA	203.718,85

BIZKAIKO LHEuroak

GASTUAK		BALIABIDEAK	
Errentamenduak	2.178,00	Dirulaguntzaren aurrerakina	10.694,47
Profesional independenteen zerbitzuak	14.276,81	Alderdiaren ekarpena	51.679,89
Banku zerbitzuak eta antzekoak	7,50		
Publizitatea prentsa-irratian	15.302,97		
Bestelako propaganda eta publizitatea	11.823,38		
Beste zerbitzu batzuk	12.735,70		
HAUTESKUNDE-GASTUAK GUZTIRA	56.324,36	BALIABIDEAK GUZTIRA	62.374,36
Gastu ez hauteskundeetakoak	6.050,00		
GASTUAK, GUZTIRA	62.374,36	BALIABIDEAK GUZTIRA	62.374,36

Sare sozialen kudeaketarako «Beste zerbitzu batzuetatik» 6.050 euro deskontatu dira, KtuE instrukzioaren arabera ez baitira HAOLoren 130. artikuluko kontzeptuetan sartzen.

GIPUZKOAKO LH		Euroak	
GASTUAK		BALIABIDEAK	
Errentamenduak	1.217,07	Dirulaguntzaren aurrerakina	4.775,86
Profesional independenteen zerbitzuak	6.534,00	Alderdiaren ekarpena	38.290,66
Banku zerbitzuak eta antzekoak	3,30		
Publizitatea prentsa-irratian	9.459,97		
Bestelako propaganda eta publizitatea	6.009,68		
Beste zerbitzu batzuk	19.842,50		
GASTUAK, GUZTIRA	43.066,52	BALIABIDEAK GUZTIRA	43.066,52

VI.6. VOX.

2023ko urriaren 5ean (hauteskundeetako kontabilitatea aurkezteko epea 2023ko irailaren 30ean amaitzen zen, 2023ko apirilaren 6ko BOEn argitaratutako KtuE instrukzioaren arabera), VOX alderdiak idazki bat aurkeztu du, zeinaren bidez jakinarazten baita ez zela izan Batzar Nagusietarako kanpainarako berariazko gastu indibidualizagarririk, baizik eta gastuak osorik udal-hauteskundeetako kanpainaren kontura egin zirela.

ALEGAZIOAK.

**** Pertsona fisikoen eta juridikoen izenak eta identifikagarri gerta daitezkeen datuak eza-batu dira.

2023ko maiatzaren 28an Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako egindako hauteskundeetan Euskal Herria Bildu Federazioko administratzaile nagusia den aldetik, Herri Kontuen Euskal Epaitegi horretan agertu da, eta zuzenbideari dago-kionez, dio:

2023ko azaroaren 2an, Herri Kontuen Euskal Epaitegiko idazkari nagusiaren jakinarazpena jaso zuen. Horren bidez jakinarazten da Herri Kontuen Euskal Epaitegiaren Osoko Bilkurak 2023ko maiatzaren 28ko Batzar Nagusietarako hauteskundeetako kontabilitatearen fiskaliza-zioaren emaitzak onartu dituela. Eta txostena behin betiko onartu aurretik eta Epaitegi hori eratzen duen Legearen 13. artikuluan xedatutakoaren arabera, emaitza horiek bidaltzen dira egoki iritzitako agiri edo justifikazio guztiak aurkez edo alega ditzan 2023ko azaroaren 16an amaitzen den epe luzaezinean. Horretarako emandako epean honako hauek aurkeztu ditu, alegazioak:

Aurrekariak:

V.2. Gastuen gehieneko muga.

V.2. Euskal Herria Bildu.

Lehenengoa: Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Lurralde Historikoetako Batzar Nagusieta-rako Hauteskundeetako buruzko martxoaren 27ko 1/1987 Legearen 7.1 artikuluekin bat etorritik, Batzar Nagusietarako hauteskundeetarako deialdia Ahalduen Nagusiak egingo du, hauteskunde horien data eta epeak udal hauteskundeetakoekin bat etorritik.

Horrela, Diputatu Nagusiaren apirilaren 3ko 76/2023 Foru Dekretuaren bidez, Arabako Batzar Nagusietarako hauteskundeetarako deia egin zen (ALHAOean argitaratua, 2023ko apirilaren 4koa, 40. zenbaki).

Diputatu Nagusiaren apirilaren 3ko 59/2023 Foru Dekretuaren bidez, Bizkaiko Batzar Nagusieta-rako hauteskundeetarako deia egin zen (Bizkaiko Aldizkari Ofizialean argitaratu zen). 2023ko apiri-laren 4koan, 66. zenbaki).

Eta apirilaren 3ko 2/2023 Foru Dekretuaren bidez, Gipuzkoako Batzar Nagusietarako hauteskundeetarako deia egin zen (Gipuzkoako Aldizkari Ofizialean argitaratua 2023ko apirilaren 4koan, 65. zenbaki).

Bigarrena: Eusko Legebiltzarraren martxoaren 27ko 1/1987 Legeak, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako Hauteskundeei buruzkoak, bere 11. artikuluan hauteskunde jarduerak sortzen dituzten gastuetarako dirulaguntzak arautzen ditu, lurralde historiko bakoitzeko aurrekontuen kargura. Finantzaketa publikoak bi kontzeptu biltzen ditu:

a) Hautatutako Biltzarkide, Ahaldun edo Batzarkide-Ahaldun bakoitzeko, Legebiltzarrerako egindako hauteskundeetan legebiltzarkide-toki bakoitzagatik emandako dirulaguntzaren ehuneko berrogeikoa adinako jakineko diru-zenbatekoa.

b) Hautagai-zerrenda bakoitzak ateratako boto bakoitzeko, udal-hauteskundeetarako jarritako diru zenbatekoa bera, hautagai-zerrendako bat gutxienez Kondaira-Lurraldean Biltzarkide, Ahaldun edo Biltzarkide-Ahaldunetarako hautatuta atera dedinaren baldintzapean.

Horrela, apirilaren 4ko Foru Gobernuaren Kontseiluaren 11/2023 Foru Dekretuaren bidez, 2023ko Arabako Batzar Nagusietarako hauteskundeetan parte hartuko duten alderdi politiko, federazio, koalizio eta hautesle-taldeei dirulaguntzak aurreratzeko modua arautzen da (apirilaren 10eko ALHAO, 42. zenbaki).

Bizkaiko Foru Aldundiaren martxoaren 28ko 32/2023 Foru Dekretuaren bidez, 2023ko maiatzaren 28ko Bizkaiko Batzar Nagusietarako hauteskundeetan parte hartzen duten alderdi politiko, federazio, koalizio eta hautesle taldeei eragindako gastuetarako dirulaguntzak arautzen dira. (BAO, 66. zenbaki, 2023ko apirilaren 4koa).

Apirilaren 19ko 753/2023 Foru Aginduaren bidez, 2023ko Gipuzkoako Batzar Nagusietarako hauteskundeetan parte hartuko duten alderdi politiko, federazio, koalizio eta hautesle-elkarteei dirulaguntzak ematea arautu zen (GAO, 76. zenbaki, 2023ko apirilaren 21ekoa).

Xedapen horietan guztietan 1. artikuluan, ezartzen da (Arabaren kasuan, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako Hauteskundeei buruzko martxoaren 27ko 1/1987 Legearen 11. artikulua aipatze hutsez), Batzar Nagusietarako hauteskundeetan parte hartzeagatik alderdi, federazio, koalizio eta hautesle-taldeei dagozkien hauteskunde-gastuetarako dirulaguntzak emango dituztela. Dirulaguntza horiek, hala badagokio, honako hauek izango dira: ahaldun edo batzarkide bakoitzeko hamaika mila ehun eta hirurogeita hamabost euro eta hirurogeita hamasei zentimo (11.175,76 euro), eta hautagai-zerrendak lortutako boto bakoitzeko berrogeita hamalau zentimo (0,54 euro), betiere kide bat gutxienez hautatua izan bada.

Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako Hauteskundeei buruzko martxoaren 27ko 1/1987 Legeak ez duenez gastu mugarik ezartzen, espero zitekeen foru xedapenetako batek ere muga hori ezartzea. Hala ere, xedapen horietako batek ere ez du gastu mugarik ezartzen.

Hirugarrena: 2023ko maiatzaren 28an Batzar Nagusietarako hauteskundeak egin ondoren, Euskal Herria Bildu Federazioak hauteskunde prozesu horiei dagozkien hauteskunde kontabilitateak aurkeztu ditu Herri Kontuen Euskal Epaitegian. Arabako lurralde historikoari dagokiona 2023ko irailaren 21ean, baita 2023ko irailaren 21ean ere Bizkaiko lurralde historikoari dagokiona eta, azkenik, Gipuzkoako lurralde historikoari dagokiona 2023ko irailaren 22an.

Laugarrena: Herri Kontuen Euskal Epaitegiaren Osoko Bilkurak onartu egin ditu 2023ko maiatzaren 28ko Batzar Nagusietarako Hauteskundearen Kontabilitatearen fiskalizazioaren emaitzak, behin betiko onarpena eman aurretik, eta bertaratutako alderdiei helarazi die alegazioak egin ditzaten. Alegazio horietan honako ohar hauek jasotzen dira:

V.2 Gastuen gehieneko muga.

«Batzar Nagusietako Hauteskundearen Legeak ez du mugarik ezartzen hautagaitzak aurkeztu dituzten alderdi politikoek hauteskundeetan egin ditzaketen gastuei dagokienez.

Alabaina, HAOLok 131. artikulua ezartzen du hauteskunde guztietan muga bat dagoela, eta muga bateratu bat bi hauteskunde edo gehiago batera egokituz gero.

131.1 artikulua ezartzen duen mugari dagokionez, Hauteskunde Batzorde Nagusiaren 2007ko urriaren 25eko erabakiak agintzen du hauteskunde-gastuen muga bakarra eta bateratua dela hiru lurraldeetarako, hauteskunde-prozesuak duen batasun izaeraren ondorioz.

131.2 artikuluaen baterako mugari dagokionez, Hauteskunde Batzorde Nagusiaren 2019ko otsailaren 18ko Jarraibideak agintzen du muga hau ez zaiela ezargarria lurralde historikoetako Batzar Nagusietako hauteskundeei, modu bereizian arautuak baitaude eta organo ezberdinek fiskalizatzen baitituzte.

Aurrekoaren ondorioz eta HAOLoren 193.2 artikuluan agindutakoari jarraikiz, alderdi politikoek egin dezaketen gastua, 2023ko maiatzaren 28ko toki-hauteskundeetarako hauteskunde-jarduerak eragindako gastuetarako dirulaguntzen zenbatekoak finkatzen dituen Ogasun Ministerioaren apirilaren 4ko 329/2023 Aginduak eguneratutako zenbatekoen arabera, 0,11 eurokoa izango da biztanle bakoitzeko, gehi 150.301,11 euroren kopuru finko bat Lurralde Historikoko barrutietatik erdietan baino gehiagotan aurkeztuz gero; horretarako, onartutako azken errolda hartuko da kontuan, 2022ko urtarilaren lekua, alegia. Horrez gain, alderdi politikoek gehieneko muga horren ehuneko 20 bainik ez dezakete gastatu prentsa-irratietako publizitatean (58. artikulua).

Hauteskunde hauei aplikagarriak zaizkien mugak honako hauek dira: 693.802,47 euro guztizko gastuetarako, eta 138.760,50 euro prentsa-irratietarako.»

Federazio hau ez dator bat interpretazio horrekin, ez baitator bat zuzenbidearekin, eta honako hauek oinarrituta, zuzenbideko oinarriak:

LEHENENGOA: Egia da Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako Hauteskundeei buruzko martxoaren 27ko 1/1987 Legeak ez duela mugarik ezartzen hautagaitzak aurkeztu dituzten alderdi politikoek hauteskundeetan egin beharreko gastuetarako.

Baina ez da egia Hauteskundearen Araubide Orokorren buruzko ekainaren 19ko 5/1985 Lege Organikoaren 131.1 artikulua adierazten duenik Herri Kontuen Euskal Epaitegiaren txostenak «hauteskunde guztietan muga bat dagoela» adieraztean lortu nahi duena; izan ere, xedapen horren hitzez hitzeko edukia honako hau da:

«Ezein alderdik, federaziok, koalizioek edo elkarteek ezin du egin lege honetako xedapen berezietan ezarritako mugak gainditzen dituen hauteskunde-gasturik; gastu horiek euro konstanteetan adierazitakotzat hartuko dira beti.»

Beraz, ez da egia Herri Kontuen Euskal Epaitegiaren txostenak adierazten duena: «hauteskunde guztietan muga bat dagoela», HAOLoren xedapen berezietan araututako hauteskunde prozesuetara mugatzen baitu prozesuetara jotzen baitu, eta hauen artean ez daude hauteskunde autonomikoak ez eta Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietara direnak ere ez.

Lege horren xedapen berezietan ezarritako mugak honako hauek dira:

«2. Gorte Nagusietarako edo honen ganberetako edozeinetarako hauteskundeetarako, hauteskunde-gastuen muga izango da alderdi, federazio, koalizio edo elkarte bakoitzak hautagai-zerrendak aurkeztu dituen barrutietako zuzenbidezko biztanleriari dagokion biztanle-kopurua bider 0,37 euro.» (175.2 artikulua).

«2. Udal-hauteskundeetarako, hauteskunde-gastuen muga izango da alderdi, federazio, koalizio edo talde bakoitzak hautagai-zerrendak aurkeztu dituen barrutietako zuzenbideko udalerriei dagokien biztanle-kopurua bider 0,11 euro. Probintzia bakoitzeko, hauteskundeetara gutxienez udalerrien 100eko 50ean aurkeztu direnek beste 150.301,11 euro gastatu ahal izango dituzte baldintza hori betetzen duten probintzia bakoitzeko.» (193.2 artikulua).

«2. Europako Parlamenturako hauteskundeetarako, hauteskunde-gastuen muga izango da boto-txartelak zabaltzea eskatu den hauteskunde-ataletako zuzenbidezko biztanleriari dagokion biztanle-kopurua bider 0,19 euro eginda ateratzen dena.» (227.2 artikulua).

Ez du inola ere mugarik ezartzen autonomia erkidegoetako hauteskunde prozesuetarako, ezta, jakina, Batzar Nagusietarako ere.

Hala ere, Herri Kontuen Euskal Epaitegiak egindako interpretazioa zuzena balitz, Eusko Legebiltzarrerako Hauteskundeei buruzko ekainaren 15eko 5/1990 Legearen 147.2 artikulua, Hauteskundeei buruzko Lege Organiko Orokorrean adierazitakoa baino muga handiagoa ezartzean, honen kontrakoa izango litzateke, eta azken horren 131.1 artikulua urratuko luke:

«2. Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeetan, hauteskunde-gastutarako muga alderdi, baterakunde, bazkun edo batasun bakoitzak hautagai-zerrendak aurkeztu dituen barrutietako legeko biztanlegoari dagozkion biztanleen kopurua 0,42 euroz biderkatuz ateratzen dena izango da. Biderketa horretatik ateratzen denari haiek hautagai-zerrendak aurkeztu dituzten barrutietako bakoitzeko 202.400 euro gehitu ahal izango zaizkio.»

Hala ere, Herri Kontuen Euskal Epaitegiak egindako interpretazioa ez da zuzena, Hauteskunde Lege Organiko Orokorren 131.1 artikulua ez baitu oinarritzko izaerarik, ez baitago jasota Hauteskunde Araubide Orokorri buruzko ekainaren 19ko 5/1985 Lege Organikoaren lehenengo xedapen gehigarriaren bigarren paragrafoak jasotzen dituen eta oinarritzko izaera ematen dien manuen artean: «Konstituzioak Estatuari erreserbatzen dizkion eskumenak aplikatuz, autonomia erkidegoetako legebiltzarretarako hauteskundeei ere aplikatzen zaizkie lege organiko honen I. tituluko artikulua hauek: 1etik 42ra; 44 bis; 45; 46.1, 2, 4, 5, 6 eta 8; 47.4; 49; 50.1, 2 eta 3; 51.2 eta 3; 52; 53; 54; 58; 59; 60; 61; 62; 63; 65; 66; 69; 70.1 eta 3; 72; 73; 74; 75; 85; 86.1; 87.2; 90; 91; 92; 93; 94; 95.3; 96; 103.2; 108.2 eta 8; 109 a 119; 125 a 130; 131.2; 132; 135 a 152.»

Bestalde, xedapen gehigarri horren hirugarren atalak honako hau xedatzen du:

«Lege honen I. tituluko gainerako artikulua autonomia erkidegoek onartzen duten legeriaren osagarri izango dira, eta beren legebiltzarretarako hauteskundeetan aplikatuko dira, baldin eta lege horiek ez badituzte haiei buruzko legeak egiten.» Eta argi dago Euskal Autonomia Erkidegoak bere eskumeneko hauteskundeetako gastu mugari buruzko legeak egin dituela, adierazi den bezala, Eusko Legebiltzarrerako Hauteskundeei buruzko ekainaren 15eko 5/1990 Legearen 147.2 artikuluan.

Horrela, eta Lehen Xedapen Gehigarri horren hirugarren paragrafoak dioenaren arabera, 193.2 artikulua ez luke ordezkio izaerarik izango, I. titulutik kanpo baitago, eta ez du oinarritzko izaerarik.

Bigarrena: Euskal Herriaren Autonomia Estatutuari buruzko abenduaren 18ko 3/1979 Lege Organikoaren 10. artikulua xedatzen du Euskal Autonomia Erkidegoak eskumen eskusiboa duela, besteak beste, «Euskal Biltzarrea, Junta Nagusiak eta Diputazio Foralekin zerikusirik duten hauteskundeetarako barne-legegintza, Estatuto honetan seinalatzen denari jarraituz eta 37. artikuluan erabakitzen denaren arauera, Herrialde Historikoei dagozkien ahalmenei kalte egiteke.»

Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Lurralde Historikotako Batzar Nagusietarako Hauteskundeei buruzko martxoaren 27ko 1/1987 Legearen zioen azalpenak berak honako hau adierazten du:

«Autonomia-Elkarteari Batzar Nagusietarako hauteskundeekiko legegintzarako bakarreango agintepidea ematen dion Autonomia-Estatutoaren 10.3 atalaren arauera, Eusko Legebiltzarrari dagokio, euskal gizartearen demokraziako bizitza gero eta erakunde demokrazia-azkoagoak, zuzenagoak eta orainaldiagoak antolatuz gara-arazteko bere eginkizun nagusiari dagokionez hauteskunde-erapidetza araupetzea.»

Hori dela eta, logikaz eta eskumen eskusibo horretan eta bere gida lanean oinarrituta, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Lurralde Historikotako Batzar Nagusietarako Hauteskundeei buruzko martxoaren 27ko 1/1987 Legea eta Eusko Legebiltzarrerako Hauteskundeei buruzko ekainaren 15eko 5/1990 Legea aplikatu behar dira, osagarri gisa.

Hala adierazi du Hauteskunde Batzorde Zentralaren doktrinak, besteak beste, honako ebazpen hauetan:

«HBZ saioa: 2007ko martxoaren 22a.

Erabaki-zenbakia: 50/2007.

Espediente-zenbakia: 282/67.

Egilea:

Alderdi Popularraren ordezkari nagusia.

Xedea:

Autonomia Erkidegoetako Legebiltzarretarako eta Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskundeetarako hautagai-zerrendetan ordezkioak sartzeko derrigortasunari buruzko kontsulta.

Akordioa:

Autonomia erkidegoetako legebiltzarretarako hauteskundeetan aurkeztutako hautagai zerrendetan ordezkioak sartzeko betebeharra autonomia erkidegoko legeriak hala ezartzen duenaren arabera izango da. Hori egin ezean, HAOLO legearen lehen xedapen gehigarriaren 3. paragrafoan araututakoaren arabera, lege organiko horren 46.3 artikuluan xedatutakoa aplikatuko da, osagarri gisa.

Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskundeetara aurkeztu diren hautagai-zerrendei dagokienez, hauteskunde horiek arautzen dituen martxoaren 27ko 1/1987 Euskal Autonomia Erkidegoko Legea ez denez aipatzen ordezkioei buruz, ez da nahitaez sartu behar.»

Hau da, 46.3 artikulua ordezte eta ez oinarritzeko izan arren, autonomia erkidegoko legeriak, kasu honetan, ez badu ezer xedatzen zerrendetan ordezkioen arloan, ez da nahitaezkoa, Hauteskunde Lege Organiko Orokorra osagarri gisa aplikatuta, eskumen autonomikoa duelako.

«HBZ saioa: 2007ko martxoaren 22a.

Erabaki-zenbakia: 59/2007.

Espediente-zenbakia: 282/68.

Egilea:

Alderdi Popularraren ordezkari nagusia.

Xedea:

Emakumeen eta Gizonen Berdintasun Eragingarriko Lege Organikoak HAOLOren 44. artikulua aldatzen du, eta 44.bis artikulua berri bat sartzeko, hautagaiak aurkezteko, zerrenda osoa hautagai-zerrendatzat edo ordezkioekin zerrendatzat hartu behar den jakiteko.

Akordioa:

1. Hauteskunde Araubide Orokorri buruzko Lege Organikoaren 44.bis artikuluan ezarritako arauak, Emakumeen eta Gizonen Berdintasun Eragingarriko martxoaren 22ko 3/2007 Lege Organikoak emandako idazkeran, hauteskunde-prozesuetara aurkeztu daitezkeen hautagaien zerrendetan emakumeen eta gizonen osaera orekatuari buruz, hautagaien zerrenda eta egon daitezkeen ordezkioen zerrendak bereiziz aplikatu behar dira. Bi zerrenda horiei modu independentean aplikatuko zaizkie aipatutako arauak.

2. Hauteskunde Araubide Orokorri buruzko Lege Organikoaren 44.bis artikuluan ezarritako arauak (martxoaren 22ko 3/2007 Lege Organikoak, emakumeen eta gizonen benetako berdintasunerakoak, hauteskunde-prozesuetan aurkeztu daitezkeen hautagai-zerrendetako emakumeen eta gizonen osaera orekatuari buruzkoak, emandako idazketan) ez zaizkie aplikatuko Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskundeak. Arau hori, ordea, Eusko Legebiltzarrak Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako onartutako martxoaren 27ko 1/1987 Legearen ezarritako dago: hautagai-zerrendak gutxienez emakumeen ehuneko 50ez osatuta daude, eta proportzio horri eutsi egingo zaio hautagaien zerrenda osoan eta sei izenen tarte bakoitzean.»

Kasu honetan, Hauteskunde Batzorde Zentrala, nahiz eta 44 bis artikulua oinarritzkoa izan, Hauteskundeei buruzko Lege Organiko Orokorren Lehen Xedapen Gehigarrian xedatutakoaren arabera, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako Hauteskundeei buruzko Legearen 6 bis artikuluan xedatutakoa aplikatu behar da. Eusko Legebiltzarrak eman du lege hori, bere eskumen propio eta eskusiboaren indarrez.

«HBZ saioa: 2007ko martxoaren 22a.

Instrukzio-zenbakia: 3/2007.

Espediente-zenbakia: 341/242.

Xedea:

3/2007 jarraibidea, martxoaren 22koa, Hauteskunde Batzorde Zentralarena, toki-hauteskundeak eta zenbait autonomia-erkidegotako legebiltzarretarako hauteskundeak bat datozen kasuetarako hauteskunde-gastuen mugari buruzkoa (BOE, 76. zenbaki, 2007ko martxoaren 29koa).

Akordioa:

Hauteskunde Araubide Orokorri buruzko Lege Organikoaren 131.2 artikulua xedatzen duenez, zuzeneko sufragio unibertsalaren bidez bi hauteskunde edo gehiago batera gertatzen badira, alderdi, federazio, koalizio eta hautesle-elkarteek ezin izango dute hauteskunde-gastu osagarriarik egin Gorte Nagusietarako hauteskundeetarako baimendutako gehienekoen ehuneko 25 baino gehiago. Hauteskunde Batzorde Zentralaren 1999ko martxoaren 15eko Instrukzioaren bidez, arau hori interpretatzeko irizpidea finkatu zen, Europako Parlamenturako hauteskundeak, toki-hauteskundeak eta, autonomia-erkidego jakin batzuetan, legebiltzarretarako hauteskundeak batera gertatzen ziren kasurako.

Jarraibide hori 2007ko maiatzaren 27rako aurreikusitako hauteskundeetan planteatzen den kasura egokitu behar da; izan ere, hauteskunde horietan hauteskunde-prozesu berak daude, Europako Parlamenturako hauteskundeak izan ezik.

Bestalde, komeni da Hauteskunde Batzorde Nagusiaren doktrina jasotzea, Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskundeei ez baitaie aplikatzen Hauteskunde Araubide Orokorri buruzko Lege Organikoaren 131.2 artikulua, udal-hauteskundeetarako eskumena ez duten organoek bereizita eta fiskalizatuta arautzen baitute; beraz, prozesu bakoitzak bere gastuen legezkotik muga izan beharko du.

.. ».

Kasu honetan, 131.2 artikulua oinarritzko beste manu bat izan arren, Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskundeek kasuan ere ez da aplikatzen, udal hauteskundeetarako eskumena ez duten organoek bereizita eta fiskalizatuta arautzen baitute; beraz, prozesu bakoitzak bere gastuen legezkotik muga izan beharko du.

Halaber, hauteskunde arloko eskumen autonomikoa berresten du erabaki honetan:

«HBZ saioa: 2011ko martxoaren 3a.

Erabaki-zenbakia: 42/2011.

Espediente-zenbakia: 354/4.

Egilea:

Jaun hori Herri Administrazio eta Ogasuneko sailburua. Extremadurako Junta.

Xedea:

Extremadurako toki erakunde txikiak arautzeko eskumena duen organoari buruzko kontsulta.

Barne Politikako Zuzendaritza Nagusiaren txostena, HBZk eskatuta.

Akordioa:

Oro har, Batzorde honek uste du eskumenak Estatuaren eta autonomia-erkidegoen artean banatzeko sisteman ez dagoela aurreikusita Estatuari legedi legitimoa betearaztea, autonomia-erkidegoek beren eskumenen arabera onar dezaketena.

Hauteskundeei dagokienez, gure konstituzio-ordenamenduak legegintza-eskumenak eman dizkie autonomia-erkidegoei, hauteskunde araubide orokorrari buruzko Lege Organikoaren lehen xedapen gehigarriak zehaztutako Estatuko oinarrizko araudiaren esparruan, honako prozesu hauek arautzeko: autonomia erkidegoetako legebiltzarretarako hauteskundeak, baina baita eskualdeetako eta uharteetako kontseiluak, lurralde historikoetako batzar nagusiak eta toki-erakunde txikiagoak ere, azken kasu horretan HAOLoren 199.1 artikulua berariaz aitortzen duen bezala. Autonomia-erkidego batek eskumen hori baliatzen duen heinean, autonomia erkidegoari dagokio hauteskunde-prozesu horiek kudeatzeko eskumena, Hauteskunde Araubide Orokorrari buruzko Lege Organikoan ezarritako erregulazio orokorraren barruan; hala ere, prozesu horiek Estatuak kudeatutako beste batzuekin batera gertatzen direnean, eginkizun horiek modu koordinatuan bete beharko dira. Gainerakoan, irizpide hori da, oro har, Konstituzioa onartu zenetik aplikatzen dena.»

Hirugarrena: Batzar Nagusietarako hauteskundeetan aplikatu beharreko gastu mugari buruz, Hauteskunde Batzorde Zentralaren doktrina.

Hauteskunde Batzorde Zentralaren doktrinak beti defendatu izan du Batzar Nagusietarako hauteskundeetan eta toki hauteskundeetako gastu mugaren arteko gastu mugak berezkoa izan behar duela hauteskunde bakoitzarentzat. Hala, uztailaren 15eko 624/1999 Erabakian honako hau xedatzen da:

«HBZ saioa: 1999ko uztailaren 15a.

Erabaki-zenbakia: 624/1999.

Espediente-zenbakia: 349/101.

Egilea:

EAJ EAJ/EA koalizioaren administratzaile nagusia.

Xedea:

Hauteskunde gastuaren gehienezko muga bereizia eta independentea ezartzearen aldeko irizpidea eskatzea udal hauteskundeetarako eta Batzar Nagusietarako hauteskundeetarako.

Akordioa:

Udal hauteskundeak eta Batzar Nagusietakoak bereizita arautzen direnez, eta organo desberdinek fiskalizatzen dituztenez, bai eta dirulaguntza independenteak ere, prozesu horietako bakoitzari dagokion gastu muga legala ezarriko zaiola adieraztea.»

Irizpide hori mantendu eta berretsi egiten da ondorengo akordio eta jarraibideetan, hala nola:

«HBZ saioa: 2007ko martxoaren 22a.

Instrukzio-zenbakia: 3/2007.

Espediente-zenbakia: 341/242.

Xedea:

3/2007 jarraibidea, martxoaren 22koa, Hauteskunde Batzorde Zentralarena, toki-hauteskundeak eta zenbait autonomia-erkidegotako legebiltzarretarako hauteskundeak bat datozen kasuetarako hauteskunde-gastuen mugari buruzkoa (BOE, 76. zenbaki, 2007ko martxoaren 29koa).

Akordioa:

Hauteskunde Araubide Orokorrari buruzko Lege Organikoaren 131.2 artikulua xedatzen duenez, zuzeneko sufragio unibertsalaren bidez bi hauteskunde edo gehiago batera gertatzen badira, alderdi, federazio, koalizio eta hautesle-elkartek ezin izango dute hauteskunde-gastu osagarriarik egin Gorte Nagusietarako hauteskundeetarako baimendutako gehienekoen ehuneko 25 baino gehiago. Hauteskunde Batzorde Zentralaren 1999ko martxoaren 15eko instrukzioaren bidez, arau hori interpretatzeko irizpidea finkatu zen, Europako Parlamenturako hauteskundeak, toki-hauteskundeak eta, autonomia-erkidego jakin batzuetan, legebiltzarretarako hauteskundeak batera gertatzen ziren kasurako.

Jarraibide hori 2007ko maiatzaren 27rako aurreikusitako hauteskundeetan planteatzen den kasura egokitu behar da; izan ere, hauteskunde horietan hauteskunde-prozesu berak daude, Europako Parlamenturako hauteskundeak izan ezik.

Bestalde, komeni da Hauteskunde Batzorde Nagusiaren doktrina jasotzea, Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskundeek ez baitaie aplikatzen Hauteskunde Araubide Orokorrari buruzko Lege Organikoaren 131.2 artikulua, udal-hauteskundeetarako eskumena ez duten organoek bereizita eta fiskalizatuta arautzen baitute; beraz, prozesu bakoitzak bere gastuen legezko muga izan beharko du.

Hauteskunde Batzorde Zentralak, gaiaren irismen orokorra kontuan hartuta, honako hau argitaratzea erabaki du gaurko bileran:

Instrukzioa.

Lehenengoa. Toki-hauteskundeak eta autonomia-erkidegoetako legebiltzar jakin batzuetarako hauteskundeak bat badatoz, hauteskunde-gastuen muga, 2007ko maiatzaren 27ko hauteskundeetan gertatzen den bezala, jarraibide honetan aurreikusitako moduan zehaztuko da.

Bigarrena. Hauteskunde-prozesu bakar batean parte hartzen duten hautesle-elkarteen eta erakunde politikoen kasuan, hauteskunde-gastuen muga hautesle-elkarrekin edo kasuan kasuko erakunde politikoek parte hartzen duten hautapen-motari buruzko arau berezien arabera dagokiona izango da.

Hirugarrena. Egin beharreko bi hauteskunde-prozesutan edo gehiagotan parte hartzen duten erakunde politikoen kasuan, gastuen muga aurkezten den hauteskunde-prozesu bakoitzerako aurreikusitako kopururik handiena izango da, zifra hori Gorte Nagusietarako hauteskundeetako gastuen legezko mugaren ehuneko 25 gehituta, dagokion eremuari dagokionez.

Laugarrena. Aurreko hirugarren arauan aurreikusitako irizpideak aplikatzeko, hautagaitzak aurkeztu beharko dira dagokien lurralde-eremuetan.

Bosgarrena. Hauteskunde Araubide Orokorrari buruzko Lege Organikoaren 131.2 artikuluan aurreikusitako legezko muga ez da aplikagarria Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskundeetan, bereizita arautzen delako eta organo desberdinek fiskalizatzen dutelako; beraz, gastuen legezko muga dagokion lege-araudian ezarritakoa izango da.

Seigarrena. Jarraibide hau Estatuko Aldizkari Ofizialean argitaratuko da.

Diputatuen Kongresuaren Jauregia, 2007ko martxoaren 22a.

Lehendakaria.

José María Ruiz-Jarabo Ferrán.

(BOE, 76. zenbaki, 2007ko martxoaren 29koa).»

2007ko urriko akordioak aurreko akordioa argitu eta zedarrizten du, eta ez du ez kontra ez zuzenketarik egiten, Batzar Nagusietarako hauteskunde kasuan gastu muga bakarra eta bateratua izatea ezartzen baitu hiru barrutietarako, hauteskunde prozesua bateratua delako eta hauteskunde gastuen zenbatekoa mugatzeko berezko helburua duelako, udal hauteskundeekin analogiaz, muga bakarra eta bateratua baita barruti guztietarako:

«HBZ saioa: 2007ko urriaren 25a.

Erabaki-zenbakia: 410/2007.

Espediente-zenbakia: 342/29.

Egilea:

EAJ-PNVko administrari nagusia.

Xedea:

Hauteskunde Batzorde Zentralak hauteskunde-gastuaren gehienezko muga bakarra eta bateratua ezartzearen aldeko irizpidea eskatzea, hautagaitzak aurkezten diren hiru lurralde historikoetako barruti guztietarako.

Akordioa:

Eusko Legebiltzarraren martxoaren 27ko 1/1987 Legeak, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako Hauteskundeei buruzkoak, ez duenez arautzen, batzorde honen irizpidea da hauteskunde horietako gastuen muga bakarra eta bateratua izatea hiru barrutietarako, hauteskunde prozesua bateratua delako eta hauteskunde gastuen zenbatekoa mugatzeko berezko helburua duelako; eta, azkenik, HAOLO legean udal-hauteskundeetarako xedatutakoa analogiaz aplikatuta, beste inguruabar batzuek ez dutelako irizpide hori hutsaltzen uzten, hala nola Aldundi Nagusi bakoitzak egindako deialdia (1/1987 Legearen 7.1 artikulua) edo lurralde historiko bakoitzeko aurrekontuen kontura egindako hauteskunde-gastuak finantzatzea (1/1987 Legearen 11. artikulua).»

Azkenik, 2019. urteko instrukzio berrriagoa aipatu behar da, orain arte emandako doktrina berresten duena:

«2/2019 jarraibidea, 2019ko otsailaren 18koa, Hauteskunde Batzorde Zentralarena, hauteskunde-gastuei, hauteskunde-propaganda zuzenean bidaltzeko dirulaguntzei eta hauteskunde-kontabilitateari buruzko lege-xedapenak aplikatzeari buruzkoa, tokiko, autonomia-erkidegoko eta Europako Parlamenturako hauteskundeak batera gertatzen direnean (2019ko otsailaren 22ko BOE, 46. zenbaki). (Testu bateratua. Hauteskunde Batzorde Zentralaren 4/2019 Instrukzioak aldatua).

Akordioa:

Hauteskunde Araubide Orokorrari buruzko Lege Organikoaren 131.2 artikulua ezartzen duenez, zuzeneko sufragio unibertsalaren bidez bi hauteskunde edo gehiago batera gertatzen badira, parte hartzen duten alderdi, federazio, koalizio eta hautesle-elkarteek ezin izango dute hauteskunde-gastu osagarriak egin Gorte Nagusietarako hauteskundeetarako baimendutako gehienekoen ehuneko 25 baino gehiago.

Bestalde, Hauteskunde Araubide Orokorrari buruzko Lege Organikoko xedapen bereziek eta autonomia-erkidegoko legeriak dirulaguntza bat aurreikusten dute hautesleei hauteskundeetako gutun-azalak eta txartelak edo hauteskunde-propaganda eta -publizitatea zuzenean bidaltzeko.

1999ko hauteskundeei buruz egindako kontsulta ugariak Hauteskunde Batzorde Zentralaren 1999ko martxoaren 15eko eta apirilaren 27ko Jarraibideak ekarri zituzten.

Komenigarria dirudi irizpide horiek jarraibide bakar batean biltzea, ondoren hartutako beste ebazpen batzuk barne.

Horregatik, Hauteskunde Araubide Orokorraren Lege Organikoaren 19.1 c) eta f) artikuluek ematen dizkieten ahalmenak erabiliz, Hauteskunde Batzorde Zentralak, 2019ko otsailaren 18an egindako bileran, honako erabaki hau hartu du.

Instrukzioa.

Lehenengoa. Hauteskunde-gastuen muga.

1. Tokiko, autonomia-erkidegoko eta Europako Parlamentuko hauteskundeak batera gertatzen badira, hauteskunde-gastuen muga jarraibide honetan aurreikusitako moduan zehaztuko da.

2. Hauteskunde-prozesu bakar batean parte hartzen duten hautesle-elkarteen eta erakunde politikoaren kasuan, hauteskunde-gastuen muga kasuan kasuko hauteskunde-motari buruzko arau berezien arabera dagokiona izango da.

3. Hainbat hauteskunde-prozesutan parte hartzen duten erakunde politikoen kasuan, gastuen muga honako zenbateko hauek batuz ateratzen dena izango da, lurralde-eremuen arabera:

1°. Dagokion Biltzar Legegilerako hauteskundeak egiten diren autonomia-erkidegoak: tokiko hauteskundeetarako, Europako Parlamenturako hauteskundeetarako edo dagokion Biltzar Legegilerako legez aurreikusitako gastuen muga aplikatzearen ondoriozko kopuru handiena, zenbateko hori Gorte Nagusietarako hauteskundeetarako ezarritako gastuen legezk mugaren ehuneko 25 gehituta, dagokion eremuari dagokionez.

2°. Kasuan kasuko legebiltzarretarako hauteskundeak egiten ez diren autonomia-erkidegoak: tokiko hauteskundeetarako edo Europako Parlamenturako legez aurreikusitako gastuen muga aplikatetik ateratzen den kopuru handiena, zifra hori Gorte Nagusietarako hauteskundeetako gastuen legezk mugaren ehuneko 25 gehituta, dagokion eremuari dagokionez.

Irizpide horiek aplikatzeko, dagokion lurralde-eremuan aurkeztu beharko dira hautagaitzak.

4. Hauteskundearen Araubide Orokorrari buruzko Lege Organikoaren 131.2 artikuluan aurreikusitako legezk muga ez zaie aplikatuko Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskundeei, bereizita arautzen direlako eta beste organo batzuek fiskalizatzen dituztelako; beraz, gastuen legezk muga kasuan kasuko lege-araudian ezarritakoa izango da.

5. Hauteskunde-prozesuen konkurrentziaren kasuan, alderdi politiko bat horietako batean modu independentean eta beste batean koalizio bateko kide gisa aurkeztzen bada, alderdi politiko desberdintzat hartu behar dira, eta, beraz, ezin zaie aplikatu bati eta besteari HAOLoren 131.2 artikuluan aurreikusitako hauteskunde-gastuen muga.

Irizpide hori aplikatu behar zaio alderdi bat hauteskunde-prozesu batean koalizioan aurkeztzen den kasuari, eta beste alderdi bat koalizioan aurkeztzen den kasuari, baina ez da muga hori aplikatu behar. Kasu horietan, hauteskunde-prozesu bakoitzerako HAOLoren xedapen berezietan edo autonomia-erkidegoko legerian ezarritako hauteskunde-gastuen muga aplikatu beharko da.

Bigarrena. Hauteskunde-propaganda zuzenean bidaltzeko dirulaguntza.

1. Autonomia-erkidegoetako legebiltzarretarako hauteskundearen kasuan, hauteskunde-lege autonomikoak hauteskunde-propaganda bidaltzeko dirulaguntza aurreikusten badu, legeria horretan aurreikusitakoa bete beharko da.

2. Europako Parlamentuko diputatu-hauteskundeetan zein toki-hauteskundeetan hautagai-zerrendak aurkeztuz gero, hauteskunde-prozesu bakoitzaren izaera eta hautagai-zerrenda desberdinak kontuan hartuta, hautagai-zerrendek aukera izango dute hauteskunde-propagandaren bidalketa bateratu bakarra egiteko edo hauteskunde-prozesu bakoitzeko bat egiteko. Bi kasuetan ordaindu beharko da dirulaguntza, betiere jarduera benetan egiteko baldintzak eta HAOLoren 193.3 eta 227.3 artikuluetan aurreikusitako gainerakoak betetzen badira.

Hirugarrena. Hauteskunde-kontabilitatea.

Hauteskunde-prozesuren bat gertatzen bada, alderdi politikoen hauteskunde-kontabilitatea bat etorri beharko da Kontu Auzitegiak hauteskunde-prozesuei buruz onartzen duen instrukzioarekin.

(Hauteskunde Batzorde Zentralaren 2019ko martxoaren 11ko 4/2019 Instrukzioak aldatua).

Laugarrena. Estatuko Aldizkari Ofizialean argitaratzea eta indarrean jartzea.

Jarraibide hau orokorra denez, Estatuko Aldizkari Ofizialean argitaratuko da, Hauteskundearen Araubide Orokorrari buruzko Lege Organikoaren 18.6 artikuluan xedatutakoarekin bat etorritik, eta argitaratu eta hurrengo egunetik aurrera izango da aplikagarria, Hauteskunde Batzorde Nagusiaren 1999ko martxoaren 15eko Jarraibideak ordezkatzuz eta ondoriorik gabe utziz. Jarraibide

horiek 1999ko ekainaren 13ko eta 1999ko apirilaren 27ko hauteskundeetako gastuen mugari buruzkoak dira, eta aldi bereko hauteskundeen kasuan, hauteskunde-agiriak zuzenean eta pertsonalki bidaltzeko dirulaguntzei buruzkoak.

Diputatuen Kongresuaren Jauregia, 2019ko otsailaren 18a.

Lehendakaria.

Segundo Menéndez Pérez.

(BOE, 46. zenbaki, 2019ko otsailaren 22koa).»

Beraz, argi eta garbi dago Hauteskunde Batzorde Zentralaren doktrina zehatza eta aldaezina dela arlo honetan:

Udal-hauteskundeak eta Batzar Nagusietakoak bereizita arautzen direnez, eta organo desberdinek fiskalizatzen dituztenez, bai eta dirulaguntza independenteak ere:

– Prozesu horietako bakoitzari dagokion gastu muga legala ezarri behar zaio.

– Hauteskundeen Araubide Orokorrari buruzko Lege Organikoaren 131.2 artikuluan aurreikusitako legezkotik muga ez zaie aplikatuko Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskundeei; beraz, gastuen legezkotik muga dagokion lege-araudian ezarritakoa izango da.

– Hauteskunde horietako gastuen muga bakarra eta bateratua izango da hiru barrutietarako.

LAUGARRENA: Batzar Nagusietarako eta Eusko Legebiltzarrerako hauteskunde prozesuen arteko analogia. Atal honetan, Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren 2014ko urriaren 29ko 477/2014 zenbakia duen epaian jasotakoa dakargu, 1079/2012 errekurtsoan emandakoa. Seigarren oinarri juridikoan, honako hau nabarmentzen da:

«Esan dugunez, Batzar Nagusiak ez dira toki-erakundeak, eta ezin dira horiekin parekatu, «Gipuzkoako Lurralde Historikoko ordezkariak eta partaidetza organo gorena baitira»» (6/2005 Foru Arauaren 4. artikulua).

Aitzitik, eta Batzar Nagusien izaera eta oinarri konstituzionalari buruz azaldutakoarekin bat etorriz, batzar horiek 20/2012 Legegintzako Errege Dekretua aplikatzeko salbuespenaren barruan daudela ulertu behar da, arau honen 4. xedapen gehigarrian aurreikusitakoari jarraiki: «Aurrekontu Egonkortasunari eta Finantza Iraunkortasunari buruzko apirilaren 27ko 2/2012 Lege Organikoaren 1.1 artikuluan aurreikusitakoaren arabera, bertan ezarritako printzipio gidariek botere publiko guztiak lotzen dituzte, eta, bereziki, 6. artikuluan araututako gardentasun-printzipioa aplikatuz, errege dekretu honetan ezarritako neurriak zuzenean aplikatzekoak ez zaizkien konstituzio- edo estatutu-organismoek, beren autonomiaren arabera, informazioa bidaliko dute errege dekretu honen I. tituluan aurreikusitako arrazionalizazio-neurriak betetzeko abiarazitako ekimenei buruz, hala organo horietako kideentzat nola horietan zerbitzuak ematen dituzten langileentzat.»

Lurralde historikoetako erakunde eta organoen eraketak bat egiten du konstituzionaltasun-blokeak aldarrikatutako foru-eskubideak aitortu eta bermatzearekin (Konstituzioaren 1. xedapen gehigarria; Euskal Herriko Autonomia Estatutuaren 3., 37. artikulua eta horiekin bat datozenak; Autonomia Erkidego osorako erakundeak eta bertako lurraldeetako foru-organismoen arteko harremanei buruzko 27/1983 Legearen 1.2 artikulua eta horrekin bat datozenak).

Horrela, Konstituzioaren lehenengo xedapen gehigarriak babestutako foraltasunaren berme instituzionala eta Euskal Autonomia Erkidegoko Autonomia Estatutuan lurralde historikoen izaera bera aitortzea ezin dira lurralde horietako ordezkariak, gobernu eta administrazio erakunde eta organoetatik bereizi, foraltasunari lurralde hori identifikatzen eta halakotzat aitortzen duten ezaugarrietako bat kendu gabe.

Lurralde historikoen erakunde antolamendua, beraz, foraltasunaren oinarritzko muinaren zati bat da, bere ordenamenduaren funtsezko zutabeek bermatua, halako moldez non, berezko antolaketa hori gabe, foru araubidearen irudia lausotuta edo deseginda geratuko litzatekeen, Konstituzioaren eta Autonomia Estatutuaren esparruan duen esanahi historikotik urrun, bigarren erakunde arau hori garatzeko legeriaren eta lurralde bakoitzeko erakundeak antolatzen dituzten foru-araudiaren laguntzarekin.

Foru erakundearen oinarri edo sustrai konstituzional-estatutario horri bere aurrekontu-autonomia gehitzen zaio (Gipuzkoako 6/2005 Foru Arauaren 5. artikulua), eta, hain zuzen ere, eremu horretan kokatzen da errekurritutako erabakia.

Batzar Nagusiaren aurrekontu-araubideaz ari gara (organoen eta langileen ordainsariak), eta ez lurralde historikoen aurrekontu-araubideaz, foru aldundiaren ekimenez organo horri baitagokio erregimen hori onartzea.

Beraz, kontua ez da Estatuaren oinarritzko legeria, 20/2012 Legegintzako Errege Dekretuaren 2-1 artikulua duen izaera, manu horren 7. paragrafoaren arabera, ez zaiola sektore publiko osoari aplikatzen, baizik eta Batzar Nagusiak, beste konstituzio- edo estatutu-organo batzuk bezala, arau horren aplikaziotik kanpo daudela, beren izaera eta autonomia kontuan hartuta.

Beraz, lurralde historikoetako (foru lurraldeetako) Batzar Nagusien izaera parlamentuenaren berdina eta antzekoa da, dela Gorte Nagusia, dela Eusko Legebiltzarrarena.

Bosgarrena: Aurreko guztitik, autonomia erkidegoaren hauteskunde arloko eskumen eskusiboa bere esparruan, Hauteskunde Batzorde Zentralaren doktrina eskumen autonomia horri dagokionez, Hauteskunde Batzorde Zentralaren doktrina Euskal lurralde historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskundeak aplikatu dakizkiekeen gastu mugei dagokionez, prozesu horietako bakoitzak (toki-hauteskundeak eta lurralde historikoetakoak) bere lege-muga izango du, edo Hauteskunde Araubide Orokorri buruzko Lege Organikoaren 131.2 artikuluan aurreikusitako legeko muga ez zaie aplikatuko Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskundeak; beraz, gastuen legeko muga kasuan kasuko lege-araudian ezarritakoa izango da, eta hauteskunde horietako hauteskunde-gastuen muga bakarra eta osoa izango da hiru barrutietarako, eta jurisprudentziak Batzar Nagusiei eta parlamentu eta konstituzio edo estatutu-organo izaera esleitzen dion horri dagokionez, honako hau ondorioztatu behar da: foru-hauteskundeetan aplikatu beharreko gastu mugari buruzko berariazko erregulaziorik ezean, Eusko Legebiltzarrerako Hauteskundeak buruzko ekainaren 15eko 5/1990 Legearen 147. artikuluan ezarritakoa izango da subsidiarioki aplikatzeko muga (ikus 1. oharra dokumentuaren amaieran):

«1. Alderdi, baterakunde, hauteskunde-bazkun edo batasunek ez dute hurrengo zatian ezarritako mugez gaindiko hauteskunde-gasturik egiterik izango.

2. Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeetan, hauteskunde-gastuen muga izango da alderdi, federazio, koalizio edo hautesle-elkarte bakoitzak hautagai-zerrendak aurkezten dituen barrutietako legeko biztanleriari dagokion biztanleen kopurua 0,42 euroz biderkatuz ateratzen dena. Eragiketa horretatik ateratzen den kopuru horri 202.400 euro gehitu ahal izango zaizkio hautagaiak aurkezten dituzten barruti bakoitzeko.»

Beraz, onartutako biztanleriaren azken eroldaren arabera, 2022ko urtarrilaren 1ean eskubidezko biztanleria 334.412koa zen Arabako Lurralde Historikoan, 1.149.344koa Bizkaian eta 724.418koa Gipuzkoan, horietako bakoitzeko gastuaren muga biztanleria 0,42 euroz biderkatzearen emaitza litzateke, hau da, Arabako Lurralde Historikoan 140.453,04. eurokoa litzateke, Bizkaiko Lurralde Historikoan 482.724,48. eurokoa eta Gipuzkoako Lurralde Historikoan 304.255,56. eurokoa.

Hauteskunde Batzorde Zentralaren 2007ko urriaren 25eko 410/2007 Erabakian ezarritakoarekin bat etorriz, hauteskunde horietako gastuen muga bakarra eta bateratua izango da hiru barrutietarako, eta gastuaren muga 927.433,08 eurokoa izango da.

Gainera, alderdi politikoek hautagai zerrendak aurkezten dituzten barruti bakoitzeko 202.400 euroko gehikuntza aplikatu beharko litzateke; izan ere, Hauteskunde Araubide Orokorriari buruzko Lege Organikoaren 131.2 artikulua ez zaie aplikatzen Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskundeei, eta, beraz, gastuen legeazko muga dagokien lege-araudian ezarritakoa izango da, Hauteskunde Batzorde Nagusiaren erabakien arabera.

Era berean, Legebiltzarrerako Hauteskundeei buruzko Legearen 81. artikulua ere aplikatzekoa da, aldizkako prentsan eta irratan gastatzeko mugari dagokionez:

«1. Hautagai-zerrendek eskubidea izango dute, hauteskunde-kanpainan, aldizkako prentsan eta titulartasun pribatuko irrati-kateetan publizitatea sartzeko kontratuak egiteko, baina publizitate horretan egindako gastuek ezin izango dute gainditu lege honen 147.2 artikuluan alderdi, federazio, koalizio eta hauteskunde-elkarteentzat aurreikusitako gastu-mugaren ehuneko 20.»

Horrela, Arabako Lurralde Historikoan 28.090,61 eurokoa litzateke, Bizkaiko Lurralde Historikoan 96.544,88 eurokoa eta Gipuzkoako Lurralde Historikoan 60.851,11 eurokoa; beraz, baterako muga 185.486,60 eurokoa da.

Seigarrena: Euskal Herria Bildu Federazioak 909.753,27 euroko gastua aurkeztu du, eta Herri Kontuen Euskal Epaitegiak garbitu ondoren, 877.044,93 eurokoa da, eta horrek ez du inola ere gainditzen 927.433,08 euroko gehienezko gastua.

Era berean, prentsako eta irrati guztizko gastua 160.012,06 eurokoa da, eta horrek ere ez du gainditzen 185.486,60 euroko gehienezko gastua.

Horregatik guztiagatik ondoriozta daiteke Euskal Herria Bilduk ez duela bete 2023ko maiatzaren 28ko Batzar Nagusietarako hauteskundeetarako ezarritako gastu muga.

Zazpigarrena: Segurtasun juridikoaren printzipioa urratzea (ikus 2. oharra dokumentuaren amaieran): Txostenak berak bere gomendioen artean adierazten duen bezala:

IV. Gomendioak.

«BNHL osatu egin beharko litzateke, honako alderdi hauek barne hartuta:

...

Alderdi eta koalizio parte hartzaileek egin ditzaketen hauteskunde-gastuei ezargarriak zaizkien mugak.

...».

Ildo horretan, nabarmendu behar da segurtasunik eza arindu zitekeela Herri Kontuen Euskal Epaitegiak jardun izan balu, 2023ko martxoaren 13ko Kontuen Auzitegiaren prentsa oharra, autonomia erkidegoetako kanpo kontroleko organoen eta Kontuen Auzitegiaren bileraren ostekoak, jasotzen duenaren arabera:

«Madril, martxoak 13.

Kontuen Auzitegiak eta kanpo kontroleko erakundeetako ordezkariak erabaki dute alderdi politikoek jarraitu beharko dituzten irizpideak eta fiskalizazio prozedurak homogeneousatzea 2023ko maiatzaren 28an egingo diren autonomia erkidegoko eta tokiko hauteskunde prozesuei buruzko hauteskunde kontabilitateak aurkezterakoan. Kanpoko kontroleko organo guztietako ordezkariak parte hartu duten bilera Kontuen Auzitegiko Osoko Bilkuren Salan egin da.

Kontuen Auzitegiari dagokio tokiko hauteskunde prozesuen fiskalizazioak egitea, bai eta kanpo kontroleko organo propiorik ez duten autonomia erkidegoetako hauteskunde prozesuen fiskalizazioak ere –Kantabria, Extremadura, Errioxa eta Murtziako eskualdea–. Kanpo kontroleko erakunde bakoitzak jarraibide bat argitaratu beharko du, zeinek bere eskumen-eremuan fiskalizatzeko irizpide eta prozedura horiek jasoko dituen, besteak beste, hauteskundeetako diru sarrerak eta gastuak onartzeari, gastuen gehienezko mugei eta hauteskundeetarako dirulaguntzak murritzeko proposamenei buruzkoak. Gaztela-Mantxako ganbera legegilerako hauteskunde kasuan, Kontu Auzitegia arduratuko da hauteskunde horien fiskalizazioaz.

...».

Ildo horretan, badirudi gainerako kanpo kontroleko organoek egin zutela, Herri Kontuen Euskal Epaitegiak ez bezala. Horrela, Kontuen Auzitegiak 2023ko apirilaren 6ko Estatuko Aldizkari Ofizialean (82. zenbaki) argitaratu zuen Kontu Auzitegiko Lehendakariaren 2023ko martxoaren 30eko ebazpena, 2023ko martxoaren 29ko Osoko Bilkuraren Erabakia argitaratzen duena. Erabaki horren bidez, 2023ko maiatzaren 28ko tokiko eta autonomia erkidegoko hauteskundearen kontabilitateak fiskalizatzeari buruzko instrukzioa onartu zen.

Nafarroako Kontuen Ganberak, 2023ko maiatzaren 9ko 97 zenbakiko Nafarroako Aldizkari Ofizialean, Nafarroako Kontuen Ganberako lehendakariaren Ebazpena argitaratu du, 2023ko maiatzaren 28ko Nafarroako Parlamenturako hauteskundeetatik eratorritako kontabilitatearen fiskalizazioari buruzko jarraibidea onartzen duena.

Sindicatura de Comptesek, 2023ko maiatzaren 3ko 8707 zenbakiko Kataluniako Generalitatearen Aldizkari Ofizialean argitaratu zuen: resolució 77-2023, «per la qual es fa públic l'Acord del Ple de la Sindicatura de Comptes relatiu a la instrucció per fiscalitzar la comptabilitat electoral de les eleccions al Conselh Generau d'Aran del 28 de maig del 2023.»

Valentziako Erkidegoko Comptes Sindikaturak 2023ko apirilaren 24an, 9581. zenbakiko Valentziako Generalitateko Diari Ofizialean argitaratu zuen: resolució de data 20 d'abril de 2023 «per la qual es dona publicitat a l'Acord del Consell de la Sindicatura de Comptes de la Comunitat Valenciana de data 19 d'abril de 2023, en què s'aprova la instrucció relativa a la fiscalització de les comptabilitats de les eleccions a les Corts Valencianes de 28 de maig de 2023.»

Kanarietako Kontuen Auzitegiak 2023ko maiatzaren 12ko, 92. zenbakiko Kanarietako Aldizkari Ofizialean argitaratu zuen Presidentearen 2023ko apirilaren 28ko ebazpena, 2023ko maiatzaren 28ko Kanarietako Parlamenturako hauteskundearen kontabilitateak fiskalizatzeari buruzko instrukzioa argitara ematen duena. Jarraibide hori erakunde horren osoko bilkurak erabaki zuen 2023ko apirilaren 25eko bilkuran.

Madrilgo Erkidegoko Kontuen Ganberak Madrilgo Erkidegoko Kontuen Ganberako lehendakariaren 2023ko apirilaren 27ko ebazpena argitaratu zuen 2023ko maiatzaren 8ko, 108. zenbakiko, Madrilgo Erkidegoko Aldizkari Ofizialean. Ebazpen horren bidez, Kontseiluaren 2023ko apirilaren 27ko Erabakia argitaratu zen, 2023ko maiatzaren 28ko Madrilgo Batzarrerako hauteskundearen kontabilitateak fiskalizatzeko jarraibidea onartzen duena.

Balear Uharteetako Kontuen Sindikaturak Balear Uharteetako Parlamentuko eta Mallorca, Menorca eta Eivissako uharteetako kontseiluatarako hauteskundeetako kontabilitatea fiskalizatzeari buruzko 2023ko maiatzaren 28ko Erabakia argitaratu zuen Balear Uharteetako Kontu Sindikalen Kontseiluaren Butlleti Ofizialean, 2023ko apirilaren 22an (51. zenbaki).

Asturiasko Printzerriko Kontu Ikuskaritzak 2023ko maiatzaren 4ko, 84. zenbakiko Asturiasko Printzerriko Aldizkari Ofizialean argitaratu zuen Kontu Ikuskaritzaren Kontseiluaren 2023ko apirilaren 26ko Erabakia, 2023ko maiatzaren 28ko Asturiasko Printzerriko Batzar Nagusirako hauteskundearen kontabilitateak fiskalizatzeari buruzko instrukzioa onartzen duena.

Aragoiko Kontuen Ganberak 2023ko apirilaren 21eko 76 zenbakiko Aragoiko Aldizkari Ofizialean argitaratu zuen: ebazpena, Aragoiko Kontuen Ganberako lehendakariarena, 2023ko apirilaren 14koa, Aragoiko Kontu Ganberaren apirilaren 11ko 1/2023 instrukzioa argitaratzea xedatzen duena. Instrukzio hori 2023ko maiatzaren 28ko Aragoiko Gorteetarako hauteskundeetako kontabilitateak fiskalizatzeari buruzkoa da.

Gaztela eta Leongo Kontuen Kontseiluaren kasuan, Consello de Contas de Galiciaren eta Andaluziako Kontuen Ganberaren kasuan, ez zen inolako argitalpenik egin hauteskunde prozesu horien fiskalizazioa esleitura zuten hauteskundeak ez zirelako egin.

Zortzigarrena: Gastuaren gehienezko muga gainditu ez denez, ez dagokio Euskal Herria Bilduri dagozkion dirulaguntzen murrizketarik.

Horrela, Euskal Herria Bilduk 37.207 boto eta 14 ahaldun lortu ditu Araban, eta 176.552,48 euroko dirulaguntza jasoko luke. Hala ere, taldearen Arabako gastua 209.559,43 eurokoa izan denez, dagokion dirulaguntza 176.552,48 eurokoa da.

Euskal Herria Bilduk 132.955 boto eta 15 batzarkide lortu ditu Bizkaian, eta 239.432,16 euroko dirulaguntza jasoko luke. Bizkaian, alderdiaren gastua 332.864,88 eurokoa izan da, eta 239.432,16 euroko dirulaguntza dagokio.

Azkenik, Euskal Herria Bilduk 120.599 boto eta 22 ahaldun lortu ditu Gipuzkoan, eta horrek 310.990,27 eurokoa dirulaguntza emango lioke. Hala ere, Gipuzkoan federazioaren gastua 334.620,42 eurokoa izan denez, dagokion dirulaguntza 310.990,27 eurokoa da.

Bederatzigarrena: Herri Kontuen Euskal Epaitegiak, fiskalizazio-prozesuan, akats batzuk antze-man ditu hauteskunde-gastuak zenbatzean. Hala, ikusi du beste propaganda eta publizitate kontu bateko 1.978,95 euro udal-hauteskundeetako gastuei dagozkiela, eta beste zerbitzu batzuetan kontabilizatutako 11.192,50 euro ez direla HAOLoren 130. artikuluko kontzeptuetan aintzat hartzen, Kontuen Auzitegiaren Instrukzioaren arabera (2023ko martxoaren 30eko Ebazpena, Kontu Auzitegiako Lehendakartzarena, 2023ko martxoaren 29ko Osoko Bilkuraren Erabakia, 2023ko maiatzaren 28ko (2023ko apirilaren 6ko BOE) toki- eta autonomia-hauteskundearen kontabilitateak fiskalizatzeari buruzko jarraibidea onartzen duena. Guzti honek, Federazioak aurkeztutako kontabilitatearen berrazterketa bat egitera behartu gaitu eta kontabilizazio-akats batzuk gehiago ohartu gara:

1. **** faktura AZ2351: Faktura honetatik 3.509,00 euro deskontatu behar dira 2023ko maiatzaren 28ko Gipuzkoako Batzar Nagusietarako Hauteskundearen kontabilitatean kontabilizatutako aholkularitza estrategikoari dagozkion beste zerbitzu batzuetatik, zeinak ez baitira sartzen Hauteskunde Araubide Orokorri buruzko Lege Organikoaren 130. artikuluko kontzeptuetan, lehen aipatutako Konstituzio Auzitegiaren jarraibidearen arabera, honako hau ezartzen baitu: «Ez dira barnean hartzen inkestak egiteak, aholkularitzak, aholkularitza estrategikoak edo sare sozialen jarraipenak eragindako gastuak, ezta boto-asmoa edo biztanleriaren ezaugarriak ikertzera bideratutakoak ere, datuak eta/edo azterlan soziologikoak, demografikoak eta abar aztertuta.»

2. **** faktura 40815: 2023ko maiatzaren 28ko Arabako Batzar Nagusietarako Hauteskundearen kontabilitatean kontabilizatutako beste propaganda eta publizitate kontu batetik 156,09 euro deskontatu behar dira, udal-hauteskundeetako gastuei dagozkienak.

3. **** faktura FV2300862: 2023ko maiatzaren 28an Arabako Batzar Nagusietarako Hauteskundearen kontabilitatean kontabilizatutako beste propaganda eta publizitate kontu batetik 695,75 euro deskontatu behar dira, udal-hauteskundeetako gastuei dagozkienak.

4. **** faktura 24: Bizkaiko Batzar Nagusietarako Hauteskundearen kontabilitatean 2023ko maiatzaren 28an kontabilizatutako eta udal-hauteskundearen gastuei dagozkien beste propaganda eta publizitate baten gastuetatik 5.453,64 euro kendu behar dira.

5. **** faktura 2023-S-31: Bizkaiko Batzar Nagusietarako 2023ko maiatzaren 28ko hauteskundearen kontabilitatearen beste propaganda eta publizitate kontuko gastuen 2.711,53 euro deskontatu behar dira. Gastu horiek udal-hauteskundearen gastuei dagozkie, faktura horretan fakturatutako zerbitzuen ehuneko 90,19 udal-hauteskundeetako gastuei dagozkie. Portzentaje-kalkulua egiteko, udal-hauteskundeetarako eta Batzar Nagusietarako hauteskundeetarako erabilitako espazioa (okupatutako orriak) hartu da kontuan, Kontuen Auzitegiaren 2023ko martxoaren 30eko Jarraibideko (sic) «3. Kontuen Auzitegiaren aurkeztu beharreko justifikazio-dokumentazioaren betekizunak: Jarduera komunetarako egindako gastuak prozesu bati edo besteari egozteko, alderdiak zehaztu beharko du hauteskunde-kontabilitateak aurkeztean, eta prozesu bakoitzari egotz da-kikeen gastu komunak banaketa adierazi beharko du, irizpide proportzionatuak eta arrazoizkoak kontuan hartuta. Epaimahaiak haren egokitasuna ebaluatuko du, hauteskunde-prozesu bakoitzean justifikatutako gastu erregularren zenbatekoa zehaztu ahal izateko, HAOL legearen 134. artikuluan eta autonomia-erkidegoko hauteskunde-araudiarekin bat datozen artikuluetan ezarritakoaren arabera.»

6. **** faktura A2023001397: 2023ko maiatzaren 28an Arabako Batzar Nagusietarako hauteskundeetako kontabilitatearen beste propaganda eta publizitate kontutik 2.013,57 euro kendu behar dira, udal-hauteskundeetako gastuei dagozkienak, faktura horretan fakturatutako zerbitzuen ehuneko 92,40 udal-hauteskundeetakoak baitira. Portzentaje-kalkulua egiteko, udal-hauteskundeetarako eta Batzar Nagusietarako hauteskundeetarako erabilitako espazioa (okupatutako orriak) hartu da kontuan, Kontuen Auzitegiaren 2023ko martxoaren 30eko Jarraibideko (sic) «3. Kontuen Auzitegian aurkeztu beharreko justifikazio-dokumentazioaren betekizunak: Jarduera komunetarako egindako gastuak prozesu bati edo besteari egozteko, alderdiak zehaztu beharko du hauteskunde-kontabilitateak aurkeztean, eta prozesu bakoitzari egotz dakioken gastu komun banaketa adierazi beharko du, irizpide proportzionatuak eta arrazoizkoak kontuan hartuta. Epaimahaiak haren egokitasuna ebaluatuko du, hauteskunde-prozesu bakoitzean justifikatutako gastu erregularren zenbatekoa zehaztu ahal izateko, HAOLoren 134. artikuluan eta autonomia-erkidegoko hauteskunde-araudiarekin bat datozen artikuluetan ezarritakoaren arabera.»

7. **** 225 faktura: 2023ko maiatzaren 28an Bizkaiko Batzar Nagusietarako hauteskundeetako kontabilitatearen beste propaganda eta publizitate kontuko 10.581,10 euro deskontatu behar dira. Gastu horiek udal-hauteskundeetako gastuei dagozkie, faktura horretan fakturatutako zerbitzuen ehuneko 90,24 udal-hauteskundeetakoak baitira. Portzentaje-kalkulua egiteko, udal-hauteskundeetarako eta Batzar Nagusietarako hauteskundeetarako erabilitako espazioa (okupatutako orriak) hartu da kontuan, Kontuen Auzitegiaren 2023ko martxoaren 30eko jarraibideko (sic) «3. Kontuen Auzitegian aurkeztu beharreko justifikazio-dokumentazioaren betekizunak: Jarduera komunetarako egindako gastuak prozesu bati edo besteari egozteko, alderdiak zehaztu beharko du hauteskunde-kontabilitateak aurkeztean, eta prozesu bakoitzari egotz dakioken gastu komun banaketa adierazi beharko du, irizpide proportzionatuak eta arrazoizkoak kontuan hartuta. Epaimahaiak haren egokitasuna ebaluatuko du, hauteskunde-prozesu bakoitzean justifikatutako gastu erregularren zenbatekoa zehaztu ahal izateko, HAOLoren 134. artikuluan eta autonomia-erkidegoko hauteskunde-araudiarekin bat datozen artikuluetan ezarritakoaren arabera.»

8. **** faktura 224: Bizkaiko Batzar Nagusietarako 2023ko maiatzaren 28ko hauteskundearen kontabilitatearen beste propaganda eta publizitate kontutik 14.148,24 euro deskontatzea dagokio. Gastu horiek udal-hauteskundearen gastuei dagozkie, faktura horretan fakturatutako zerbitzuen ehuneko 74,16 udal-hauteskundearen baitagozkie. Portzentaje-kalkulua egiteko, udal-hauteskundeetarako eta Batzar Nagusietarako hauteskundeetarako erabilitako espazioa (okupatutako orriak) hartu da kontuan, Kontuen Auzitegiaren 2023ko martxoaren 30eko jarraibideko (sic) «3. Kontuen Auzitegian aurkeztu beharreko justifikazio-dokumentazioaren betekizunak: Jarduera komunetarako egindako gastuak prozesu bati edo besteari egozteko, alderdiak zehaztu beharko du hauteskunde-kontabilitateak aurkeztean, eta prozesu bakoitzari egotz dakioken gastu komun banaketa adierazi beharko du, irizpide proportzionatuak eta arrazoizkoak kontuan hartuta. Epaimahaiak haren egokitasuna ebaluatuko du hauteskunde-prozesu bakoitzean justifikatutako gastu erregularren zenbatekoa zehaztu ahal izateko, HAOLoren 134. artikuluan eta hauteskunde-araudi autonomikoko artikulua bateragarrietan aurreikusitakoaren arabera.»

9. **** faktura V2023-540: Bizkaiko batzar nagusietarako 2023ko maiatzaren 28ko hauteskundearen kontabilitatearen beste propaganda eta publizitate kontuari 411,53 euro kendu behar zaizkio, udal-hauteskundearen gastuei dagozkienak, faktura horretan fakturatutako zerbitzuen ehuneko 94,71 udal-hauteskundearen baitagozkie. Portzentaje-kalkulua egiteko, udal-hauteskundeetarako eta Batzar Nagusietarako hauteskundeetarako erabilitako espazioa (okupatutako orriak) hartu da kontuan, Kontuen Auzitegiaren 2023ko martxoaren 30eko jarraibideko (sic) «3. Kontuen Auzitegian aurkeztu beharreko justifikazio-dokumentazioaren betekizunak: Jarduera komunetarako egindako gastuak prozesu bati edo besteari egozteko, alderdiak zehaztu beharko du hauteskunde-kontabilitateak aurkeztean, eta prozesu bakoitzari egotz dakioken gastu komun banaketa adierazi beharko du, irizpide proportzionatuak eta arrazoizkoak kontuan hartuta. Epaimahaiak haren egokitasuna ebaluatuko du, hauteskunde-prozesu bakoitzean justifikatutako gastu erregularren zenbatekoa zehaztu ahal izateko, HAOLoren 134. artikuluan eta hauteskunde-araudi autonomikoko artikulua bateragarrietan aurreikusitakoaren arabera.»

10. **** faktura 230301: Bizkaiko batzar nagusietarako 2023ko maiatzaren 28ko hauteskunde-kontabilitatearen beste propaganda eta publizitate kontuko 27.754,68 euro deskontatu behar dira, udal-hauteskunde-gastuei dagozkienak, faktura horretan fakturatutako zerbitzuen ehuneko 77,39 udal-hauteskunde-baitagozkie. Portzentaje-kalkulua egiteko, udal-hauteskunde-etarako eta Batzar Nagusietarako hauteskunde-etarako erabilitako espazioa (okupatutako orriak) hartu da kontuan, Kontuen Auzitegiaren 2023ko martxoaren 30eko jarraibideko (sic) «3. Kontuen Auzitegian aurkeztu beharreko justifikazio-dokumentazioaren betekizunak: Jarduera komunitararako egindako gastuak prozesu bati edo besteari egozteko, alderdiak zehaztu beharko du hauteskunde-kontabilitateak aurkeztean, eta prozesu bakoitzari egotz dakioken gastu komun bantaketa adierazi beharko du, irizpide proportzionatuak eta arrazoizkoak kontuan hartuta. Epaimahaiak haren egokitasuna ebaluatuko du, hauteskunde-prozesu bakoitzean justifikatutako gastu erregularren zenbatekoa zehaztu ahal izateko, HAOL legearen 134. artikuluan eta autonomia-erkidegoko hauteskunde-araudiarekin bat datozen artikuluetan ezarritakoaren arabera.»

11. **** faktura 22: Bizkaiko batzar nagusietarako 2023ko maiatzaren 28ko hauteskunde-kontabilitatearen beste propaganda eta publizitate kontuko 7.071,39 euro deskontatu behar dira. Gastu horiek udal-hauteskunde-gastuei dagozkie, faktura horretan fakturatutako zerbitzuen ehuneko 76,36 udal-hauteskunde-baitagozkie. Portzentaje-kalkulua egiteko, udal-hauteskunde-etarako eta Batzar Nagusietarako hauteskunde-etarako erabilitako espazioa (okupatutako orrialdeak) hartu da kontuan, Kontuen Auzitegiaren 2023ko martxoaren 30eko instrukzioaren (sic) «3. Kontuen Auzitegian aurkeztu beharreko justifikazio-dokumentazioaren betekizunak: Jarduera komunitararako egindako gastuak prozesu bati edo besteari egozteko, prestakuntzak zehaztu beharko du hauteskunde-kontabilitateak aurkeztean, eta prozesu bakoitzari egotz dakioken gastu komun bantaketa adierazi beharko du, irizpide proportzionatuak eta arrazoizkoak kontuan hartuta. Epaimahaiak haren egokitasuna ebaluatuko du, hauteskunde-prozesu bakoitzean justifikatutako gastu erregularren zenbatekoa zehaztu ahal izateko, HAOL legearen 134. artikuluan eta autonomia-erkidegoko hauteskunde-araudiarekin bat datozen artikuluetan ezarritakoaren arabera.»

12. **** faktura 23: Bizkaiko batzar nagusietarako 2023ko maiatzaren 28ko hauteskunde-kontabilitatearen beste propaganda eta publizitate kontuari 3.120,59 euro kendu behar zaizkio, udal-hauteskunde-gastuei dagozkienak, faktura horretan fakturatutako zerbitzuen ehuneko 88,88 udal-hauteskunde-baitagozkie. Portzentaje-kalkulua egiteko, udal-hauteskunde-etarako eta Batzar Nagusietarako hauteskunde-etarako erabilitako espazioa (okupatutako orriak) hartu da kontuan, Kontuen Auzitegiaren 2023ko martxoaren 30eko Jarraibideko (sic) «3. Kontuen Auzitegian aurkeztu beharreko justifikazio-dokumentazioaren betekizunak: Jarduera komunitararako egindako gastuak prozesu bati edo besteari egozteko, alderdiak zehaztu beharko du hauteskunde-kontabilitateak aurkeztean, eta prozesu bakoitzari egotz dakioken gastu komun bantaketa adierazi beharko du, irizpide proportzionatuak eta arrazoizkoak kontuan hartuta. Epaimahaiak haren egokitasuna ebaluatuko du, hauteskunde-prozesu bakoitzean justifikatutako gastu erregularren zenbatekoa zehaztu ahal izateko, HAOL legearen 134. artikuluan eta autonomia-erkidegoko hauteskunde-araudiarekin bat datozen artikuluetan ezarritakoaren arabera.»

13. **** faktura V2023-539: 2023ko maiatzaren 28an Arabako Batzar Nagusietarako hauteskunde-etako kontabilitatearen beste propaganda eta publizitate kontuko gastuen 7.129,25 euro deskontatzea dagokio. Gastu horiek udal-hauteskunde-etako gastuei dagozkie, faktura horretan fakturatutako zerbitzuen ehuneko 96,09 udal-hauteskunde-etako baitira. Portzentaje-kalkulua egiteko, udal-hauteskunde-etarako eta Batzar Nagusietarako hauteskunde-etarako erabilitako espazioa (okupatutako orriak) hartu da kontuan, Kontuen Auzitegiaren 2023ko martxoaren 30eko Jarraibideko (sic) «3. Kontuen Auzitegian aurkeztu beharreko justifikazio-dokumentazioaren betekizunak: Jarduera komunitararako egindako gastuak prozesu bati edo besteari egozteko, alderdiak zehaztu beharko du hauteskunde-kontabilitateak aurkeztean, eta prozesu bakoitzari egotz dakioken gastu komun bantaketa adierazi beharko du, irizpide proportzionatuak eta arrazoizkoak kontuan hartuta. Epaimahaiak haren egokitasuna ebaluatuko du, hauteskunde-prozesu bakoitzean justifikatutako gastu erregularren zenbatekoa zehaztu ahal izateko, HAOL legearen 134. artikuluan eta autonomia-erkidegoko hauteskunde-araudiarekin bat datozen artikuluetan ezarritakoaren arabera.»

14.**** P23-890 eta P23-891. fakturak: 37.987,97 euro deskontatzea dagokio kontabilitatearen prentsa eta irratiko publizitate-kontuko gastuetatik, eta gastu horiek udal-hauteskundeetako gastuei dagozkie; izan ere, ****ren P23-891 eta P23-890 zenbakidun fakturetan fakturatutako zerbitzuen ehuneko 47,19 udal-hauteskundeetakoak dira.

Ildo beretik, 10.092,31 euro deskontatuko dira kontabilitatearen prentsa eta irratiko publizitate-kontuko gastuetatik. Gastu horiek Nafarroako Parlamenturako hauteskundeetako gastuei dagozkie; izan ere, ****ren P23-891 eta P23-890 fakturetan fakturatutako zerbitzuen ehuneko 12,54 Nafarroako Parlamenturako hauteskundeetakoak dira.

Guztira, beraz orotara, 48.080,28 euro deskontatu behar dira lurralde historikoetako JGG hauteskundeetako prentsa- eta irratiko-publizitateko gastu gisa. Portzentaje-kalkulua egiteko, udal-hauteskundeetarako eta Batzar Nagusietarako erabilitako espazioa (okupatutako orriak) hartu da kontuan, hori guztia Kontuen Auzitegiaren 2023ko martxoaren 30eko Instrukzioan ezarritako irizpideari jarraikiz, honako atal honetan: «3. Baterako jardueretarako egindako gastuak prozesu bati edo besteari egozteko, alderdiak zehaztu beharko du hauteskunde-kontabilitateen aurkezpenean, eta adierazi beharko du zer gastu komunaren banaketa dagokion prozesu bakoitzari, irizpide proportzionatuak eta arrazoizkoak kontuan hartuta. Epaimahaiak haren egokitasuna ebaluatuko du, hauteskunde-prozesu bakoitzean justifikatutako gastu erregularren zenbatekoa zehaztu ahal izateko, HAULO legearen 134. artikuluan eta autonomia-erkidegoko hauteskunde-araudiarekin bat datozen artikuluetan ezarritakoaren arabera.»

Goian aipaturako guztia dela eta, Euskal Herria Bildu Alderdien Federazioak gastu horien kontabilizazioan egindako akatsak zuzendutzat hartzeko eskatzen da, aztergai dugun hauteskunde-gastuaren fiskalizazioan dagozkion ondorioak izan ditzan.

Eta aurreko guztiaren ondorioz, hau eskatzen du:

LEHENGO: Lehenengo alegaziotik zaspigarrenera, biak barne, Euskal Herria Bilduk 2023ko maiatzaren 28an egindako Batzar Nagusietarako hauteskundeetan gastu muga gainditu ez duela kontsideratzea.

BIGARRENA: Gehienezko gastu muga gainditu ez duenez, ez dagokio Euskal Herria Bilduri dagozkion dirulaguntzak gutxitzea eta, ondorioz, dirulaguntza gisa ondorengo zenbatekoak jasotzeko eskubidea aitortzea:

Araban 176.552,48 euro.

Bizkaian 239.432,16 euro.

Gipuzkoan 310.990,27 euro.

HIRUGARRENA: Zortzigarren alegazioa eta I. eranskinean jasotakoa baiesteko, zuzendutzat jotzea 2023ko maiatzaren 28an egindako Batzar Nagusietarako hauteskundeei dagokien gastuaren kontabilizazioan egindako akatsak zuzendutzat jotzea, eta gastua 738.033,96 eurokoa* dela ezartzea. Horren guztiaren ondorioz, prentsa eta irratia honako saldo hau egokituko litzaioke: 111.931,82 euro*.

(*) Kalkulu hori egiteko, alde horrek proposatzen dituen zuzenketez gain, Epaitegi honek aurretiazko txostenean egindako zuzenketak ere hartu dira kontuan, eta guztira 35.172,61 euro kendu zaizkigu.

BOTO PARTIKULARRA, HERRI KONTUEN EUSKAL EPAITEGIKO KIDE DEN XABIER TXOKARRO AMUNARRIZ JAUNAK BATZAR NAGUSIETAKO HAUTESKUNDEAK 2023KO MAIATZAREN 28A, HAUTESKUNDEEN KONTABILITATEAK TXOSTENARI JARRITAKOA.

HKEEko gainerako kideen iritzia zor diodan errespetu osoz, aurkako boto partikular hau aurkezten dut, 2023ko maiatzaren 28ko Batzar Nagusietarako Hauteskundeen fiskalizazio txostenari dagokionez, zeina HKEEren Osoko Bilkurak 2023ko azaroaren 30ean onetsi baitzuen.

Nahiz, oro har, txostenaren edukiarekin bat natorren, egoki irizten diot ondotik xehetasunez adieraziko dudan atala jasotzeari:

Lehenengoa. II. Ondorioak atalean, hirugarren paragrafoan baitesten denari dagokionez, hauteskunde-gastu guztien ehuneko 15i eragiten diote, eta agerian uzten dute EH Bilduk ezarritako barne-kontrolerako sistemak ez duela bermatzen kontabilitateko informazioaren fidagarritasuna eta osotasuna. Honenbestez, ezin eskuratu izan dugu auditoretzako ebidentziarik, EH Bilduk 2023ko irailan aurkeztutako hauteskunde-kontabilitatea indarreko kontabilitate-planean jasotako printzipio orokorrekin bat ote datorren adierazteko oinarri nahikoa eta egokia ematen duenik, HAOLoren 121. artikulua ezartzen duen moduan.»

Baieztapen horrekin ados ez nagoela adierazi nahi dut, EH Bildu federazioak HKEEri igorri dizkion alegazioen gainean egindakoa baita, behin-behineko txostena onartu ondoren, eta, beraz, alderdi fiskalizatuak ezin izan du ondorio horri buruzko alegaziorik egin. Jokamolde horrek ez du betetzen Kontuen Epaitegiaren funtzionamenduari buruzko apirilaren 5eko 7/1988 Legearen 44. artikuluan xedatutakoa, eta defentsa-gabezia nabarmena sortzen du fiskalizaziogai izan den hartan.

Era berean, alegazio hori aztertu ondoren (alegazio-egileak 14 faktura zuzentzeko baino ez du eskatzen), ondorioztatzen da faktura horiek zuzendu egin direla alderdi politikoak aztertu ondoren, kontabilizazio-akats batzuk atzeman baititu. Alderdi politiko alegatzaileak zuzenketa egin du Alderdi Politikoei egokitutako Kontabilitate Planaren (APKP) 16. eta 17. erregistro eta balorazio arauetan ezarritakoaren arabera. Alegazioa egin duen alderdiak obligazioa du detektatu diren akatsak zuzentzeko, APKPren 16. eta 17. arauetan ezarritakoari jarraituz, HAOLoren 121. artikuluan ezarritakoa betetzeko, eta inola ere ez dute eragozten alegazio-egilearen kontabilitateari buruzko iritzia ematea. Are gehiago, zuzenbidearen arabera, ezin du Epaitegi honek aipatutako alegazioa atzera bota, alegazio-egileak zuzendu nahi dituen fakturen proportzioagatik soilik, edukia aztertzen ere hasi gabe. Izan ere, kasu honetan, Epaitegi hau babesgabetasun-egoera bat eragiten ariko litzateke omisiozko kongruentziarik ezagatik. Hau da, Epaitegi honek, duen izaera fiskalizatzailea betez, alegazio-egileak eskatu duen zuzenketa aztertu eta ebazteko obligazioa du.

Bigarrena. II. Ondorioak atalean, ez nator bat laugarren paragrafoan esaten denarekin «EH Bilduk 2023ko irailaren 21ean aurkeztutako hauteskunde-kontabilitatean erregistratutako hauteskunde-gastuek eta prentsa eta irratiko gastuek bete egiten dituzte hauteskunde-gastutzat jotzeko ezarritako baldintzak (ikus VI.2); gastu horiek 877.044,93 eta 160.012,06 euro dira, hurrenez hurren. Zenbateko horiek gastuen guztizko mugak eta prentsa eta irratia mugak gainditzen dituzte (ikus V.2), 693.802,47 eta 138.760,50 euro, hurrenez hurren.»

Hori dela eta, Batzar Nagusietako Hauteskunde Legeak ez du mugarik ezartzen hautagaitzak aurkeztu dituzten alderdi politikoek hauteskundeetan egin ditzaketen gastuei dagokienez.

Horrek ez du esan nahi Batzar Nagusietarako hauteskundeetan egin beharreko gastuetarako mugarik aplikatu behar ez denik; alabaina, gai honi dagokionez Hauteskunde Batzordearen erabakietatik eta Kontuen Epaitegiaren ebazpenetik egin daitezkeen interpretazio ezberdinen ondorioz, Herri Kontuen Euskal Epaitegiak zuhurtasun-printzipioa aplikatu beharko luke, baieztapen hori dagoen lege-hutsunea kontuan hartu gabe egitea saihesteko.

HKEEk interpretatzen du aplikatu beharreko muga 2003ko hauteskundeez geroztiko udal-hauteskundeetakoa bera dela, HBZren 410/2007 erabakian xedatutakoa interpretatuz. Hala ere, kontuan hartu behar da Hauteskunde Batzorde Zentralak hauteskunde-gastuen mugei buruzko irizpideak bateratu eta berritu zituela «HBZren otsailaren 18ko 2/2019 Instrukzioan, hauteskunde-gastuei, hauteskunde-propaganda zuzenean bidaltzeko dirulaguntzei eta hauteskunde-kontabilitateari buruzko lege-xedapenak aplikatzeari buruzkoan, toki-hauteskundeak, autonomia-erki-degokoak eta Europako Parlamenturako hauteskundeak batera gertatzen direnean.» Jarraibide horretan, Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskundeei dagokienez, honako hau ebazten du:

«Hauteskundearen Araubide Orokorrari buruzko Lege Organikoaren 131.2 artikuluan aurreikusitako legezko muga ez zaie aplikatuko Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde historikoetako

Batzar Nagusietarako hauteskundeei, bereizita arautzen direlako eta beste organo batzuek fiskalizatzen dituztelako; beraz, gastuen legezko muga dagokion lege-araudian ezarritakoa izango da.»

Halaber, Batzar Nagusietako Hauteskunde Legeak ez mugarik ezartzeak hautagaitzak aurkeztu dituzten alderdi politikoek hauteskundeetan egin ditzaketen gastuei dagokienez, ez du esan nahi ez dagoenik erregulazio autonomikorik gai horren gainean.

Euskal Autonomia Erkidegoko Autonomia Estatutuaren 10.3 artikulua dio honako hau autonomia-erkidegoaren eskumen eksklusiboa dela:

«Eusko Legebiltzarrari, Batzar Nagusiei eta foru-aldundiei eragiten dien barruko hauteskunde-legeria, estatutu honetan aurreikusitako moduan eta lurralde historikoei dagozkien ahalmenei kalterik egin gabe, bertako 37. artikuluan xedatutakoaren arabera.»

Eusko Legebiltzarrak du bi hauteskunde-prozesuetan legeak egiteko eskumena; izan ere, Eusko Legebiltzarrak onartutako Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzko 5/1990 Legeak ezartzen du jada muga bat, HAOLoren 193.2 artikuluan Udal Hauteskundeei aplikatutakoa baino zabalagoa dena.

Hori ez da bateraezina HBZren 410/2007 akordioa aplikatzearekin:

«Eusko Legebiltzarraren martxoaren 27ko 1/1987 Legean, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako Hauteskundeei buruzkoan, erregulaziorik ez dagoenez, batzorde honen irizpidea da hauteskunde horietako gastuen muga bakarra eta bateratua izatea hiru barrutietarako, hauteskunde-prozesua bateratua delako eta hauteskunde-gastuen zenbatekoa mugatzeko helburua berezkoa duelako, eta, azkenik, HAOLO legean udal-hauteskundeetarako xedatutakoa analogiaz aplikatzea dagokiolako; ez dute, baina, beste inguruabar batzuek irizpide hori desitxuratzeko, hala nola aldundi nagusi bakoitzak egindako deialdiak (1/1987 Legearen 7.1 artikulua) edo lurralde historiko bakoitzeko aurrekontuen kontura egindako hauteskunde-gastuen finantzaketak (1/1987 Legearen 11. artikulua).»

410/2007 Erabakiak ez du inola ere ezartzen Euskal lurralde historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskunde gastuetarako legezko mugak eta Udal Hauteskundeetakoak bat bera izan behar dutenik, hori HKEEren interpretazio historikoa da, eta ez da kontutan hartzen HAOLoren bigarren xedapen gehigarrian ezarritako ordezkotik aplikazioko artikulua l. titulura mugatzen direla, hau da, 1. artikulutik 153. artikulura, eta, beraz, 193.2 artikulua ez litzateke inolaz ere ordezkotik orokor gisa erabili behar. Eta, nolahi ere, interpreta daiteke HBZren 2/2019 akordioan gai horri buruz aplikatutako berrikuspenak ondorioz gabe uzten duela 410/2007 akordioa.

HBZren 410/2007 erabakiak hauteskunde-gastuen zenbatekoaren mugak bakarra izan behar duela eta hiru «barrutien» batura kontuan hartu behar dela baino ez du zehazten (hauteskunde hauetan 11 barruti daude guztira). Gainera, adierazi gabe uzten du Batzar Nagusiak, lurralde historikoen legean ezarritakoari dagokionez, foru-organismoak direla eta ez toki-erakundeak, aldiz probintziako diputazioak badirena. Batzar Nagusien osaketa parlamentarioa da, toki-erakundeena ez bezala, zeinak osoko bilkuraren arabera osatzen baitira.

Aipatutako 2/2019 HBZren erabakia aintzat hartuta, eta eskumen-ordenaren arabera, interpretagarria izango litzateke alderdi politikoek Euskal lurralde historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskundeetan izan dezaketen gehieneko gastu-muga Eusko Legebiltzarrerako Hauteskundeei buruzko legean ezarritakoari aplikatzea; izan ere, Eusko Legebiltzarrak eskumen eksklusiboa du barneko hauteskunde-legeria arautzeko, eta bere legegintza-eskumenak aplikatuz, HAOLoren Lehen Xedapen Gehigarriak zehazten duen Estatuko oinarritzko araudia arautzeko, hiru lurralde historikoetako hauteskunde-mugen baturei buruzko 410/2007 Akordioa eta HBZren 2/2019 Instrukzioa aplikatzea eragotzi gabe.

Batzar Nagusiak lurralde historiko bakoitzeko parlamentu-ganbera gisa eratzen dira, eta, beraz, uler liteke aplikatu beharreko ordezkotik artikulua Gorte Nagusietarako Hauteskundeetarako ezarritako mugei dagokien 175.2 artikulua izan daitekeela, biak parlamentu-erakundeak baitira.

Horrek ekarri Euskal Lurralde Historikoetako Batzar Nagusietarako Hauteskunde Dirulaguntzetarako Deialdiaren Foru Aginduetan arduragabekeriaz jokatzea (Bizkaiko Foru Aldundiaren 32/2023 Foru Dekretua, Gipuzkoako Foru Aldundiaren 753/2023 Foru Agindua eta Arabako Foru Aldundiaren Gobernu Kontseiluaren 39/2023 Foru Dekretua), ez baitzaie inongo erreferentziarik egiten hauteskunde-gastuak kalkulatzeko alderdi politikoek aplikatu edo interpretatu behar dituzten mugei.

HKEEk ez du argitaratu hauteskunde-gastuen mugak aplikatzeko araudi gisa zein irizpide ezarri duen argituko duen instrukziorik edo ebazpenik, hauteskunde-arloko eskumena zuten gainerako kanpo-kontrolako organoek 2023ko maiatzaren 28ko hauteskundeetarako egin ez bezala. Jarraibiderik edo ebazpenik ez emateak segurtasun juridikorik eza sortzen du hauteskundeetara aurkezten diren alderdi politikoetan, alderdi horiek ez baitakite zein den haien aurrekontua doitzeko muga. Gainera, HKEEk txosten horren egitura aldatu du Batzar Nagusien 2019ko fiskalizazio-txostenean argitaratutakoaren aldean, eta ez dago justifikatutako arrazoirik txostenaren egitura aldatzeko.

Araudiak hainbat zentzutan interpreta daitezkeenez, eta egungo legeriak ziurtasunik ematen ez duenez, fiskalizatuari ahalik eta segurtasun juridiko handiena bermatze aldera, beharrezkoa izango litzateke zehaztasun-irizpidea aplikatzea, eta gehieneko gastu-muga gisa ezarri beharko genuke muga interpretagarri guztien artean handiena, eta horren arabera, ondoriozta dezakegu 2023ko maiatzaren 28ko Euskal lurralde historikoetako Batzar Nagusietarako hauteskundeetara aurkeztutako alderdi politiko guztiek zentzuz bete dutela hauteskundeetako gastuei eta finantzaketari buruz indarrean dagoen legeria, eta hauteskunde-kontabilitatea aurkeztu dutela HKEEk fiskalizatzeko.

Dokumentuaren amaierako oharrak:

1. Oharra	Euskal Autonomia Erkidegoko Autonomia Estatutuaren 10.3 artikulua ezartzen du EAEk eskumen eskusiboa duela Batzar Nagusiei eragiten dien barneko hauteskunde-legeriaren arloan. Eskumen hori baliatuz, Eusko Legebiltzarrak 1/1987 Legea onartu zuen, martxoaren 27koa, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako lurralde historikoetako batzar nagusietarako hauteskundeei buruzkoa. Lege horrek, baina, ez ditu hauteskunde-gastuen mugak arautzen. Gabezia horren aurrean, eta 1.2 artikuluan ezarritakoaren arabera, osagarri gisa HAOLo aplikatu behar da. Inola ere ezingo da modu osagarrian ekainaren 15eko 5/1990 Legea aplikatu, Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeei buruzkoa, haren helburua Eusko Legebiltzarrerako hauteskundeak arautzea baita, eta inola ere ez baita aurreikusi hura osagarri gisa aplikatzea.
2. Oharra	HKEEk hauteskunde-gastuen mugei dagokienez aplikatu beharreko araudiari buruz izan irizpidea -Kontuen Epaitegiak eta Hauteskunde Batzorde Zentralak partekatua- aurreko fiskalizazioetan erabilitako bera da, eta jaulkitako txosten bakoitzaren atal espezifiko batean azaltzen da. 2015ean eta 2019an egindako Batzar Nagusietarako hauteskundeei buruzko txostenak HKEEren webgunean kontsulta daitezke. Gainera, HKEEk egindako txosten guztiak, zegoikionean, hauteskunde-prozesu bakoitzean parte hartu duten alderdi politikoei bidali zitzaizkien, eta horiek ez dute inoiz zalantzan jarri irizpide horren aplikazioa. 2023an ere, Epaitegi honek ez du alegatutako gaiari buruzko kontsultarik batere jaso.